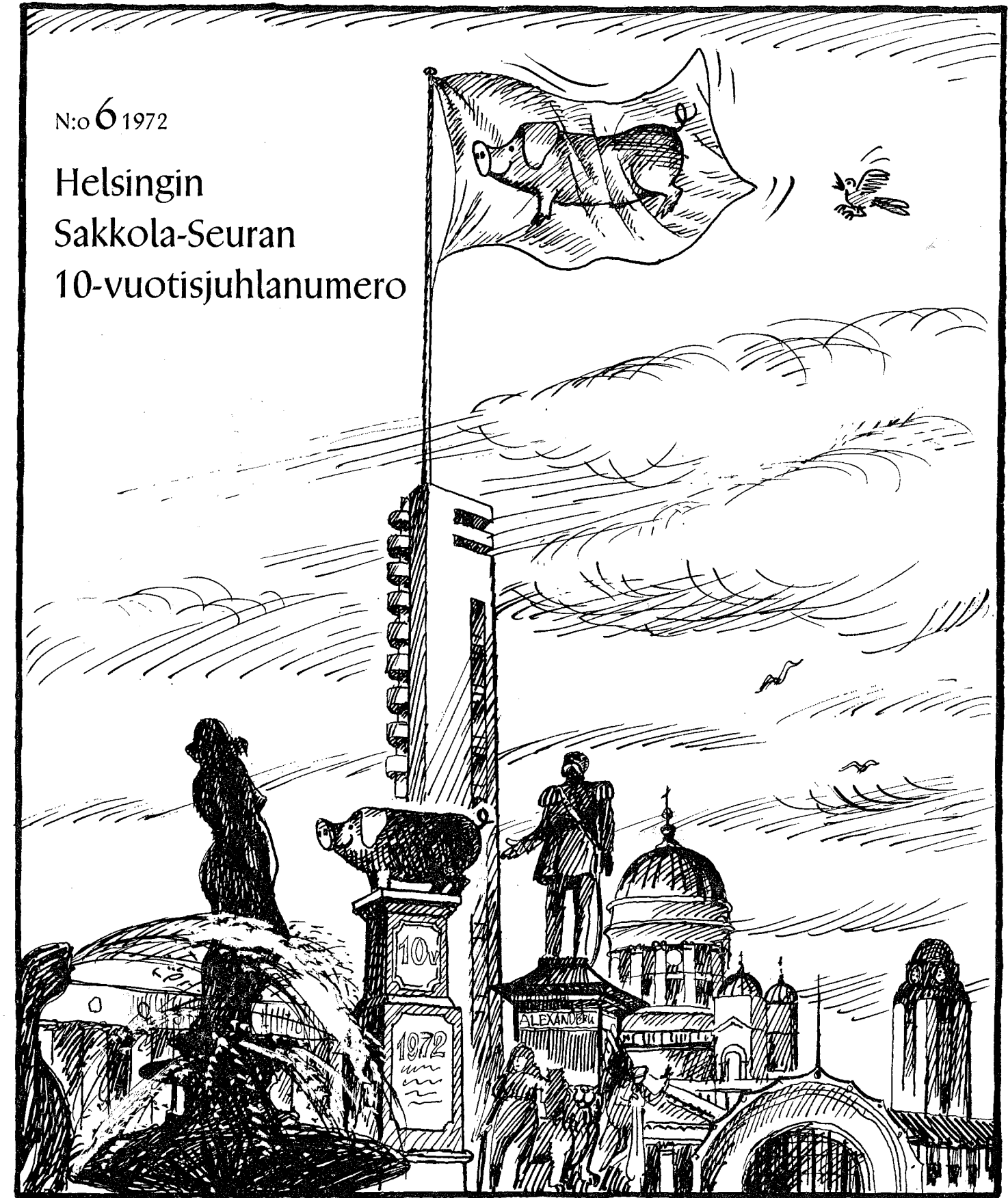

SUVANNON SEUTU

N:o 6 1972

Helsingin
Sakkola-Seuran
10-vuotisjuhlanumero

Suvannon Seutu

Suvannon ympäristön koti-seutulehti.

Ilmestyy 1973 8 kertaa vuodessa.

Tilaushinta 8 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta cm, vakinaisista ilmoituksista alennus.

Toimituksen osoite Narva, Vakkala. Puh. 931 / 77 843

Postisiirtotili 430 763 - 1

Pankki Vesilahden Osuuspankki, Narva

Päätoimittaja Viljo Purontaa

Toimituskunta: Viktor Ryyppö, Helmi Uosukainen, Matti Riikonen, Uuno Pulakka, Eero Koppa-
nen ja Teuvo Viskari.

Tämä numero on Helsingin Sakkola Seuran 10-vuotisjuhlanumero.

Toimituskunta:

Päätoimittaja Tyyne-Kerttu Virkki
Taitto Aaro Lopenen
Avustajat: Aulis Airtto,
Eka Karppanen, Leena Mattila

Viime sotiemme jälkeen eri puolille Suomea sijoittuneiden karjalaisten keskuudessa alkoi syntyä entisten kotipaikkakuntien nimien mukaisia yhdistyksiä, jotka liittyivät Karjalan Liittoon.

Helsingissä myös perustettiin täkäläisten karjalaisten kesken yhdistyksiä ja seuroja sitä mukaa kuin havaittiin tarvetta ja perustajia olevan.

Sakkolan porsaat perustivat Helsingissä toimivan Sakkola-Seuran vasta 13. 4. 62, jolloin perustavaan kokoukseen Kestikartanoon saapuneet 70 sakkolalaista valitsivat ensimmäisen johtokuntansa. Siihen tulivat valituiksi Janne Lopenen, Tyyne-Kerttu Virkki, Hellevi Kuuppo, Kerttu Pitkänen, Reino Söder, Hellin Naskali ja varalle Juhani Laamanen, Eino Pekkanen, Urho Kallonen, Maija-Liisa Söderström, Usko Rytty, Eka Karppanen ja Usko Hirvonen.

Sakkola seuran jäseniä Kestikartanossa ensimmäisessä jäsenillassa 11. 5. 1962: Janne Lopenen, Selma Laamanen, Annikki Korkiakangas, Tuure Luukko, Hilja Luukko, Aili Pulkkinen, Arvo Pulkkinen, Eino Pekkanen, Maria Pekkanen, Hilda Frid, Anna-Riitta Bäck, Usko Rytty, Seija Sievänen, Marja-Riitta Järvinen, Elsa Kuusisaari, Terho Myllö, Aino Myllö, Urho Kallonen, Lempi Hirvonen.

nen, Emilia Vanhanen, Hilmo Pitkänen, Maria Lamppu, Yrjö Mönkäre, Raili Naskali, Pekka Naskali, Lauri Pitkänen, Veikko Paukku, Eino Systä, Matti Laamanen, Aune Pitkänen, Eka Karppanen, Mirja Lamppu, Lauri Lamppu, Juho Luostarinen, Yrjö Lamppu, Elina Kuuppo, Leena Paukku, Raili Nihti, Tuula Westman, Maisa Söderström, Elsa Rekoma, Asta Kurikka, Ami Ryytty, Ahti Ryytty, Pentti Leppänen, Sami Söder, Reino Söder, Elsa Laamanen, Vilho Laamanen, Vilho Pitkänen, Selma Kärki, Alma Pelkonen, Lempi Sääksjärvi, Merja Sääksjärvi, Meeri Lampinen, Sirkka Koponen, Hellin Naskali, Eino Nuora, Albert Naskali, Aino Kiiski, Onni Kankkunen, Erkki Söder, Tyyne Viskari, Vilho Viskari, Jorma Jortikka, Kaisu Repo, Albert Pitkänen, Tyyne-Kerttu Virkki, Tuula Karppanen, Kaija Saariaho, Marjatta Vuorinen, Kerttu Pitkänen, Usko Hirvonen, 78 henkilöä.

Eka Karppanen ilmaisi perustavan ajatuksen kokousselostuksessaan, joka julkaistiin Karjalassa ja Suvannon Seudussa: "Sakkolalaisuutta ei pie peästää karsinoitumoa ko mitäki vanhoa soavii, vaa sitä pittää voalii."

Seuran tarkoituksena on karjalaisen ja nimenomaan sakkolalaisen perinteen, hengen ja tapakulttuurin elossa

Johtokunnan kokous Tyyne-Kerttu Virkin kotona 19. 9. 63. Vasemmalta kuvassa: Urho Kallonen, Juhani Laamanen, Eka Karppanen, Tyyne-Kerttu Virkki, Janne Lopenen, Hellin Naskali, Usko Hirvonen, Reino Söder, Kerttu Pitkänen, Eino Pekkanen.

Sakkola-Seura 10 vuotta

Sakkola-Seuran perustavassa kokouksessa Kestikartanossa 13. 4. 62.

pitäminen. Keskuudessamme pidetään yllä kotiseuturakkautta ja kun-
nioitusta esivanhempien aikansaano-
noksia kohtaan. Seuraamme koete-
taan etsiä ja noukkia Sakkolan kas-
vatit yhteen eri aloilta erilaisilla
viihdykkeillä, kirjavilla muistojen ku-
donnoilla ja monenmoisilla kotoperäi-
sillä ruokalajeilla kutsuen.

Jälkikasvumme ohjaamisesta sakkolalaisille kujasille yritetään myös huolehtia erilaisten perhetilaisuuksien avulla, joissa eriväriset ja ehkä toisistaan etäännyneetkin porsaat saadaan saman kaukalon äärelle. Näissä tilaisuuksissa sukulaisten ja tuttavien väliset yhteydenpidot ja sukutietojen kartuttaminen käyvät hyvin päinsä kun ollaan tavallaan kuin yhteisellä "kaihon kaivolla".

Myös tiedonvälittäjänä seuralla on tarkoituksensa, sillä se toimii kuulumisten ja uutisten (vanhojenkin uutisten) kokoajana ja tallettajana, muistojen kuvittajana ja ikäänkuin muistikuvien puhtaaksi piirtäjänä ja monistajana.

Mistäpä me voisimme näyttää tietoa, taitoa, kokemusta ja viisautta ellemme juuri taaksemme jääneestä elämästä ja esivanhempiemme henkisistä perinnoista. Emme ole vielä saaneet talteen kaikkea Karjalasta tuo-

tua karjalaisten omaisuutta, joka on heimomme yhteistä rikkautta. Sakkolalaisilla on tallessaan suuret määrät tuohon yhteiseen "heimopesään" tuotavaa.

Teemmekin Sakkola-Seurassa eräänlaista henkistä omaisuusluetteloa, jonka laatimisessa riittää työtä monille moniksi vuosiksi. Yhteistoiminnassamme syntyy lisää syketä, joka kannustaa ja elähdyttää jokaista. Vuosi vuodelta toistuvat säännöllisesti yhdessäolon mahdollisuutemme ohjelmallisissa vuosikokouksissa, il-
lanvietoissa, Sakkolan pitäjänjuhli-
sa eri paikkakunnilla, kirkkojuhlis-
sa (mm. kihupyhät), retkillä, pikku-
jouluissa ja jäsentemme juhlapäivil-
lä, joita juhlistavat omat merkkihen-
kilömme. Heistä mainittakoon useim-
min nähdyt rovestit Joonas Laurila,
Arvo Liesmaa ja Eino Sares, teoltri
Yrjö Salakka, prof. Jorma Erkama ja
vaimonsa, laulajatar Tellervo Erka-
ma, rva Esterita Maasalo, oopp.laula-
jatar Aino Elenius, sekä mus.tireh-
töorit Aaro Lehmusvuori ja Antti
Kuisma.

Toivomme, että yhä useampi joukos-
tamme eroon joutunut Sakkolan por-
sas löytyisi takaisin yhteisille pah-

noillemme. Siksi nykyiset jäsenet, 152, onkin aktivoitu etsimään tiedos-
saan olevia henkilöitä, joiden pitäi-
si kuulua meidän omaan seuraamme.

Toivottavasti tällaisia kutsuntoja ei kukaan pidä tungetteluna tai pahas-
tuttavana patisteluna. Koetamme kaikkien jäsentemme avulla kartuttaa
jokaista sakkolalaista kiinnostavaa
muistoaineistoa, papereilla ja esineis-
töissä olevaa tietoaamme, valokuvia
(joista voitaisiin tehdä myös kuulto-
kuvia), karttoja jopa talojen tark-
kuudella ja sananparsiamme vaikka-
pa kootuiksi teoksiksi.

Tarkoitustemme toteuttamista on aut-
tanut suuresti Suvanto-Säätiöltä saa-
mamme tuki, joka on myös todistuk-
sena siitä yhteenkuuluvuuden ja yhe-
teisvastuun tunteesta, jonka on syn-
nyttänyt oma yhteinen synnyinseutu.

Aleksanteri Aava etsii näiden tuntei-
den syitä runossaan Kotoiselta ran-
nalta:

*Mikä lieveni siinä tunne-syy,
kotirannalla mieli kun herkiistyy,
kun tuuli ja laine soittaa,
se miksi niin kiehtoo, voittaa?
Nyt tiedän, älyän mielessään:
kotiseutu on osa itseäin.
Sit' ei ihminen hyljätä saata,
se kaikki on omaa maata.*

Aulis Airtto

Ne kirkonkirjat...

■ Marraskuun 25. pv. 1939:

On pimeä ilta. Sakkolan kirkonkylän täyteen ahdetuista kodeista ovat sotilaat kokoontuneet iltakirkkoon. Hiljaa lepatavat kynttilät luovat hämärää valoa täpötäyteen pyhäkköön. Syvän vakava on virttä veisaava miesjoukko. Pastori Elias Simojoki nousee puhumaan. "Jää luoksemme Herra, sillä ilta on ja yö on joutumassa" ... hän sanoo.

■ Marraskuun 26. pv. 1939:

On sunnuntiaamu. Mieheni, Sakkolan v.t. kirkkoherra Arvo Liesmaa suorittaa viimeisen jumalanpalveluksen Sakkolan yli 150-vuotiaassa kirkossa. Yö oli joutunut. —

■ Marraskuun 29. pv. 1939:

Äänettöminä seurataan Sakkolan kodeissa iltauutisia radiosta. Ne hätkähdyttävät. — Ollisikohan pakattava nuo kirkonkirjat — hätäillään Sakkolan pikkupappilassa, jonne kirkkoherran virasto on siirretty. Historiallinen arkisto menneiltä vuosisadoilta oli toki jo siirretty turvaan Vaasan maakunta-arkistoon, mutta näitä täällä olevia kirkonkirjoja on tarvittu vielä ahkerasti. — Jospa sentään odotamme huomiseen... Seinän takaa, salin puolelta kuuluu lattialla makaavien miesten voimakas kuorsaus. — Ehkä mekin vielä tämän yön lepäämme.

■ Marraskuun 30. pv. 1939:

Varhain aamulla. Hirveä jylinä ja pauke. Syöksymme ikkunaan. Punatähtien lentokone tekee juuri syöksyn. Räiskivä konekivääri lakaisee pikkupappilan pihaa. Kaksi muonituslotta on suojautunut maahan kenttäkeittiön taakse. Suomalaiset sotilaat yrittävät kiväreillä ampua viholliskoneita. Sota oli syttynyt.

— Ne kirkonkirjat! Kuinka? Miten? On lähdeittävä heti. — Jostakin järjestyy hevonen, halkoreki, ja siihen vähän lautoja ja heiniä. Suuret, raskaat kirkonkirja-arkut nostetaan siihen. — Ottaisinko tuon salin arvokkaan kristallikruunun? — Ei, en voi ottaa liikaa tavaraa. Kiireesti puen lapset, sullen laukuun tärkeimmät tavarat ja pääsemme liikkeelle. Lähtiäisvilkutis isälle ja viimeinen jäähyväisvilkutis kumpaisenkin kotipappilani suuntiin. Palaammekohan? Milloin? On järkyttävän tyhjää tuolla sydänelässä.

Retki kaartuu punaisen sillan yli. Siinä on postitalo, lääkäri ja Virkin avara

peltomaisema, Virkin kauniit rakennukset jo lehtensä karistaneine puutarhoineen, apteekki, Naskalin sopusointuinen talo- ja navettarivistö, Sipilänmäki mahtavine näköaloineen, Laamasenmäen komeat talot, Haitemaa kangaskylineen ja vihdoin — Sakkolan rautatieasema. Siellä on ensimmäinen alusammuttu lentokone. Suomalaisen sotilaan kiväärinluoti oli lävistänyt nuoren vihollislentäjän hänen tulittaessaan syöksyssä Sakkolan asemanseutua. — Juna ei tule. Olen aivan turtunut. Mitä tämä kaikki kauheaa on? Minne vien kirkonkirjat ja lapset? Samassa ilmestyy ystävämme Aleks Naskali. Mieheni on kirkolta soittanut hänelle ja kuulutuaan, ettei junaa ole tullut, oli pyytänyt Aleksia kyyditsemään meidät kirkonkirjoinemme Räisälään.

Illan hämärässä saavumme Räisälään. Kirkkoherran pappila on muutettu sotasairaalaksi, mutta ystävällisen kirk-

painautua hiekkaan... Sama toistuu monta kertaa.

Kirvun asemalla on lentohälytys. Karjalan radan asemia pommitetaan, samoin Viipuria. — Vihdoin löytyy asemamies ja kirkonkirjalaatikoihin kiinnitetään lähetyslaput ja osoitteet. Saan kuin saankin suuret kollini lähtevän pikatavaran joukkoon. Ne luvataan varmasti lähettää heti kun junat taas kulkevat. Helpotti.

Seisoimme Kirvun asemalla, kaksi pientä lasta ja minä. Pakkanen oli kiristynyt. Hämärsi ja lapsia paleli, itkivätkin vilusta. Pitäisi kai lähteä minunkin, mutta minne? Kenen luo, mihin? Seutu oli outoa. Arvo oli lähtiessäni sanonut: koita pyrkiä Rantasalmelle, se on sakkolalaisten evakuoimispaikkakunta. — Samassa muistin, että Juho Silvennoinen, entinen Sakkolan kirkkoherra on nyt Kirvussa. Onkohan pappila kaukana? Illan pimetessä pääsimme sinne

Rovasti Arvo Liesmaa perheineen: Kaarina, Heidi ja Martti.

koherra ja rouva Jorma Helasvuon ansiosta saan sentään yöpyä siellä lasteni ja kirkonkirjojeni kanssa. Helasvuolla on yhtä suuri huoli oman pitäjänsä kirkonkirjoista. Kuulemme, että sotilaskuorma-auto on lähdyssä Kirvuun. Sieltähän kirjelaatikot voisi lähettää Vaasaan. Sotilaat suostuvat ja pääsemme kyytiin. Omieni lisäksi saan vielä Räisälänkin kirkonkirjat matkaseuraksi. Eräs elämäni unohtumattomista matkoista alkaa. Tulittavia viholliskoneita lentää lakkaamatta päällämme. Välillä on pakko pysähtyä ja juosta piiloon,

ja hyvä oli väsyneiden yöpyä Kirvun pappilassa.

Seuraavana iltana pyrimme jälleen erääseen toiseen, meille tuntemattomaan pappilaan. Huoneita oli varmasti kymmenkunta. Pääsimme kylmään piharakennukseen. Se oli asumaton ja lämmitämätön. Siinä yökauden istuessani, jäisi puita sytytellessä, lapsia parhaani mukaan peitellessä tajusin: en ole enää tavallinen ihminen, olen evakko. Sakkolalaisistakin oli tullut evakkoja.

■ Joulukuun 24. pv. 1939:

On jouluita. Rantasalmen Sallilan pir-

tissä tuikkii joulukuusi. Talonväki on ystävällisesti kutsunut taloon majoitetun evakkopapin perheenkin joulunviettoon. Sama pirtti sai nyt väliaikaisesti toimia Sakkolan seurakunnan kirkkoherran virastona. Pirtin nurkassa, halkolaatikon päällä seisoivat Vaasasta tänne tilatut, Kirvusta sinne toimittamani kirkonkirjat. Muistin millä huolella äitini, Sakkolan papin puoliso hänkin, aikoinaan niitä kirjoitti. Me lapset emme silloin saaneet mennä lähellekään. — Kanslia oli nyt toisenlainen.

Toisenlainen oli tämä joulukin. Varsinkin rakkailla Sakkolan pojilla ja miehillä siellä jossakin, 40 pakkasasteen puremilla hangilla.

■ Tammikuun 5. pv. 1940:

Sakkolan evakkoseurakunta on siirretty uuteen sijoituspaikkaan. Pimeät, täyteen sulloitetut ja kylmät yöjunat veivät rakkaat pitäjäläiset vuoden alussa Kylmäkoskelle, Urjalaan, Viialaan ja näiden lähipiittäjiin.

Muistan erään suurperheisen Tahvo Käpin joukon naapurista. He joutuivat asumaan ihmeelliseen, kylmään lautavajaan, mutta perhe ei liikoja valittanut. Iloinen nauru helähti kyynelten lomassa. — Sakkolan pappila sijoitettiin Kylmäkosken pienen kanttorilan keittiön takaiseen huurteiseen huoneeseen ja kanttorilan yhteiskeittiössä toimi joustavasti pitäjämme kirkkoherranvirasto. Kirkonkirjat olivat tarkan varminti alaisena keittiön pöydällä. Päivittäin kävi tässä keittiövirastossa Arvo-pappinsa puheilla monen monta sakkolalaista... Useimmat itkivät... sydän oli surua tulvillaan... Meillä oli usein asiaa Kylmäkosken, Urjalan ja lähipiittäjien sankarihaudoille.

■ Maaliskuun 13. pv. 1940:

Evakkopappilan huone Kylmäkoskella. Kuuntelemme radiouutisia. On solmittu rauha. Kuulemme Moskovan-rauhan ehdot. Meidän Sakkolaa ei enää ole. Ei ole Karjalastakaan kuin rippeet. Olemme tyrmistyneitä, sanattomia. Hiljaisuuden katkaisee kolmivuotiaan poikamme ääni. Hän pyöriilee uudella puuevosellaan hokien: Jumalani, Jumalani, miksi minut hylkäsit?

Poika pyöriilee varastokeittiöön. Sen pöydällä seisovat pelastamani, kotimme "kalustoon" tavallaan kuuluvat Sakkolan seurakunnan kirkonkirjat.

Sakkola Seuran puheenjohtajat

Tyyne-Kerttu Virkki

on Sakkola-Seuran perustajajäsen ja seuran hallituksen varapuheenjohtaja perustamiskokouksesta aina vuoteen 1967, josta lähtien hän on ollut seuramme puheenjohtaja. Koko kymmenen vuoden ajan hän on ollut jäsenistömme tarmokkaimpia ja tomissaan hyviä tuloksia aikaansaava. Hän saa innoitustaidollaan liikkeelle melkein kenet hyvänsä, ja osaa etsiä jokaisen kyvyt ja taidot esille yhteistä hyvää palvelemaan. Näillä ja monilla muilla taidoillaan hän pitää seuraamme vireässä liikkeessä.

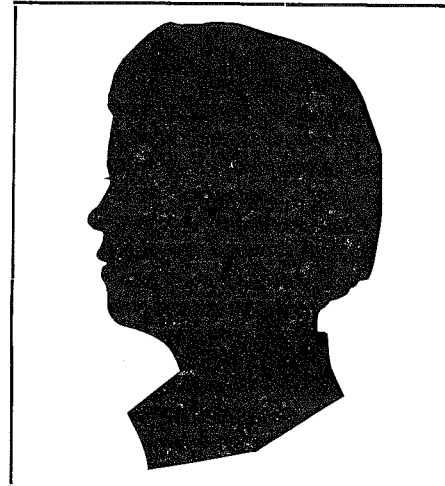
Tyyne-Kertun elämäntyö on monine värikkäine vivahteineen ja harrastuksiineen keskittynyt huomattavimmin suomalaisen ja erikoisesti karjalaisen käsityötaidon ja taideteollisuuden kehittämiseen ja maailmalla tunnetuksi tekemiseen. Tässä työssään hänellä on ollut hyvänä ja tehokkaana "työvälineenä" korkeatasoinen aikakauslehti Omin käsin, jonka päätoimittajana hän oli 26 vuotta (30.12.70).

Kovin pitkäksi muodostuisi Tyyne-Kertun ansioluettelo, jos sitä yrittäisi tehdä vaikka "tiivisteinä", joten lienee syytä ohittaa sen pääkohdat vain lyhyillä maininnoilla.

Koulutusvaiheeseen kuuluivat Käkisalmen yhteiskoulu, Helsingin Käsityönopettajaopisto, Wetterhoffin Kotiteollisuusopettajisto, Taideteollisen oppilaitoksen yleiskurssi, sekä lisäksi lukuisia alansa erikoiskursseja.

Hän on toiminut opettajana Helsingin kaupungin työtuville, ja opettajana Eestissä Kehtnan Kotitalouskorkeakoulussa vv. 1934–36. Erittäin arvokasta kansantieteellistä keräystyötä hän teki Aunuksessa vv. 1942–44 museolle. Noina vuosina hän oli Vapaan Huollon työtupien Aunuksen piirin työtupien tarkastaja. Tyyne-Kerttu Virkki on päätoimensa ohella ollut Vokki Oy:n perustaja ja mallisuunnittelija 1947 alkaen ja 3 vuotta myöhemmin myös toimitusjohtaja. Ansiokkaista toimistaan eri aloilla on hänelle annettu tunnustukseksi mm. Kotiteollisuuden Keskusliiton kultainen ansiomerkki v. -57.

Hän on Teksiilipettajien Liiton kunniajäsen v. 1971 kuulunut Suur-Helsingin Kalevalaisten Naisten johtokuntaan,

Tyyne-Kerttu Virkistä Onni Pursiaisen tekemä silhuetti v. 1952.

10 v. on Naistoimittajainkerhon varap. Minna Canthin kirjallistaiteellisen seuran johtokuntaan, Etelä-karjalaisen tukisäätiön naistoimikunnan johtokuntaan.

Hän on toiminut paljon alansa järjestöissä — mm. Käsityönopettajain Liitossa — johtavilla paikoilla ja useissa luottamustoimissa. Helsingin Käsityönopettajaopiston johtokunnan varap.j. ja säätiön hallituksen jäsen. Aatteellisissa riennoissa hän ehti käyttämään aikaansa, taitojaan ja tarmoaan hyvin huomattavassa määrässä Lotta-Svärd-järjestössä ja nuorisoseuratoiminnassa mukana ollessaan Sakkolassa.

Tyyne-Kertun harrastukset ovat kovasti musiikkipitoisia, johtuneeko siitä, että "me Karjalan lapsia laulavia ja hehkuvarintoja oomme"? Häntä opastivat pianonsoittotaitoon Sakkolassa Helena Tiinus, Kerttu Jortikka sekä Aino ja Arvi Karvonen ja laulutunteja hänelle antoi Alma Kuula.

Näin kehitettyä musikaalisia kykyjään hän onkin sitten käyttänyt monilla tavoilla meidän sakkolalaisten samoin kuin muidenkin iloksi. Hän on laulanut Sakkolan sekakuorossa, jota johti kanttori Uno Liikkanen ja opettaja Matti Valkonen. Jaakko Tuurin johtamassa Hämeenlinnan kirkkokuorossa ja Kotiteollisuusopettajaopiston kuorossa ja orkesterissa pianistina. Aunuksenlinnan sekakuorossa ja Helsingissä Kansalliskuurossa Armas Maasalon johtajakaudella 10 vuotta.

Säestystehtävistään Tyyne-Kertulla on

Sakkola Seuran puheenjohtajat...

pari hauskaa muistoa, jotka kumpikin liittyvät Sakkolaan:

Sakkolan kanttori Israel Maasalo oli Sortavalan laulujuhilla v. 1926, ja sillä aikaa Tyyne-Kerttu, nuori tyttö, hoiteli kanttoriurkurin tehtäviä Sakkolan kirkossa Paul Sonнын ohjatessa, milloin mm. amen soitetaan. Näin jälkeempäin hänestä on erittäin hupaisaa muistella sitä, kun seurakuntalaiset sanoivat hänen soittaneen paremmin kuin Israel Maasalo (!).

Toinen tapaus, joka samalla antaa kuvan Tyyne-Kertun harrastusten laajuudesta, sattui sakkolalaisella näyttämöllä, jossa esiintyi "Pikku Pyhimyksenä" haitermaalainen operettiprimadonnamme Ida Pappinen-Renvik. Laulajatar tarvitsi tietysti säestäjää, johon tehtävään saatiin Tyyne-Kerttu Virkki. Mutta kun tuossa paikassa ei ollut pianoa, vaan ainoastaan harmoni, niin Tyyne-Kerttu säesti sitten Pikku Pyhimystä — harmonilla. Se olikin mieleen jäävä tilaisuus, sen hetkisen jännityksen jälkeen useasti hauskuttanut. Käytiin esiintymässä Haparaisissa ja Unnukoskella. Vaativin säestystehtävä olisi ollut laulajatar Hanna Granfeltin konsertin v. 1927 säestäjänä Käkisalmassa. Sieltä must.tir. Anton Neuvonen soitti Koneritsassa — ja pyysi säestämään ko. konsertin. Yritin kaikki heikot puoleni tuoda esiin, mutta opettajani Anton ei vaan antanut periksi, joten lopulta lupasin. Vietin sen jälkeen useita unettomia öitniä sentakia, jolloin sisareni Helmi, jonka perheessä Kuuselalla vierailin, sanoi, että nyt soitat ja peruutat koko jutun. Niin tapahtui.

— Mitä sinä, Tyyne-Kerttu, itse sanoisit Sakkola-Seuran jäsenille menneitä ja vastaista seuramme toimintaa ajatellen?

— Kaikki seuratoiminta antaa enemmän kuin ottaa, vaikka paljon ottaisiinkin. Hyvin mieluisaa on elää yhä uudelleen erilaisia Sakkolan tapahtumia, joihin nyt tulee paneuduttua ehkä enemmän kuin jos kaikki olisi ollut tavanomaisesti ennallaan. Tärkeältä tuntuu myös nuoren polven kiinnostuksen herättäminen vanhempiensa kotiseutua kohtaan, ja heidän näkemisensä seurassamme tuo aina lisää työn iloa. Toivon vielä, että seuramme kaikki jäsenet pysyisivät, toimivina jäseninä, ettei Sakkola-Seuran hengitysliikkeet jäisi muutamien huoleksi. A.A

Janne Lopenen

■ Sakkola-Seuran puheenjohtaja v.v. 1962—65.

Jukolan talo, eteläisellä Kannaksella, Luprikkalassa lähellä Sakkolan kirkonkylää — — — tämä on niiden seitsemän veljen koto, joista vanhimman, Jannen elämänvaiheita tässä nyt käyn kertoilemaan.

Näillä sanoilla suuren Aleksin tapaan voi täydellä syyllä aloittaa kuvailun Janne Lopenen lapsuudesta.

Maanviljelijä Juho Lopenen ja emäntänsä Emilian Jukola-niminen talo oli tosiaan yksi Luprikkalan kylän taloista. Juho-isäntä oli aikansa tunnettu voimamies — omasi jopa Suomen ennätysten painonnostossa ja Emilia oli taitava ja työteliäs talonemäntä joka taisi hyvin kasvattaa kymmenpäisen lapsilau-mansa, seitsemän poikaa ja kolme tytärtä. Janne, pojista vanhin syntyi 22. päivänä heinäkuuta 1912.

Kansakoulusta päästyään Janne osallistui isänsä apuna kotitilan hoitoon ja oli innokkaasti mukana nuorisoseuratyössä sekä otti osaa monenlaisiin urheilutoimintoihin. Asevelvollisuutensa hän suoritti KRR:ssä Viipurissa 1933—34 ja sieltä alikersantinaan vapauduttuaan osallistui vapaaehtoiseen maanpuolustustyöhön kirkonkylän kyläpäällikkönä.

Avioituminen tapahtui 1938 Mirja Kukosen kanssa ja elämänura urkeni Kiviniemen kasarmilla aktiivipalveluksessa kersantin vakanssilla. Kesällä 1939 tuli komennus Markovillan taistelukouluun ja marraskuussa alkoikin talvisota. Joukko-osastossaan JP 4:ssä kersantti Lopenen sitten taistellen ensin Raudussa, sitten keski-Kannaksella ja lopuksi Laatokan koillispuolella Lemetissä.

Sotien välillä oli Janne aktiivipalveluksessa ensin Kuopiossa, sitten Helsingissä. Jatkosotaan hän lähti Laguksen panssaridivisioonan mukana, jonka toimialueita olivat itä-Karjala, Kannas ja sodan lopulla Lappi. Haavoittumisiakin sattui pari kertaa. Kotiutui sodan loppua yksikkönsä JP 5:n mukana Hämeenlinnaan.

Tähän eivät Jannen sotatoimet kuitenkaan päätyneet, vaan luutnantti Lopenen komennettiin panssaritorjuntakursseille 1950 ja kadettikouluun 1952. Käytyään kapteenikurssin 1956 tuli ylennys kapteeniksi 1958 ja vielä samana vuon-

na nimitys Santahaminan komendantiksi.

Urheiluharrastuksista on Janne Lopenella ollut ammunta etualalla. Panssaridivisioonassa tuli pari mestaruutta ja oman yksikkönsä JP 4:n ampujamestari hän oli monia vuosia.

Keväällä 1962 Sakkola-Seura ry:n perustavassa kokouksessa Kestikartanossa Janne Lopenen valittiin seuran ensimmäiseksi puheenjohtajaksi, jota tehtävää hän hoiti kolme vuotta ja on sen jälkeen ollu keskeytyksettä seuran johtokunnan jäsenenä. Hänen ansiostaan on Sakkola-Seura saanut Santahaminan Upseerikerhosta viihtyisän ja hilpeän kokoontumispaikan joulujuhlien tai muiden hupitilaisuuksien pitämiseen. Toimittuaan 10 vuotta Santahaminan komendanttina jäi Janne Lopenen eläkeelle 1968. Pari vuotta aikaisemmin hän aloitti oman viihtyisän asuintalon rakentamisen Laajasaloon, Santahaminan läheisyyteen. Tässä kauniissa, viereenvaraisessa kodissa on Sakkola-Seuran johtokunnallakin ollut muutama miellyttävä kokoontuminen oikein saunan löylyjen höyryä. Tätä haastattelua tehtäessä oli oloneuvos Lopenen kiireisesti lähdyssä Heinävedelle, mistä hän on ostanut eräässä saareissa olevan asutustilan kesäpaikakseen ja kalastustukikohdakseen. Vanhan maalaistalon kunnostus vaatii aikaa tekevältäkin mieheltä. Eka

Lauri Sääksjärvi

■ Sakkola-Seura ry:n puheenjohtaja v.v. 1965—67.

Lapsuuskoti "Artin mylly" (Petäjärven Saha ja Mylly) Saijajoen Saarniaisten kosken äärellä. Vanhemmat Lennart Sääksjärvi ja Helena o.s. Pitkänen Haparaisista.

Lapsuuden muistoista ovat parhaiten jääneet mieleen Saijajoen lohet ja kommut. Niistä muutama tarina: Saijajoesa oli runsaasti lohia sillä ne hakeutuivat kutemaan syntymäseudulleen joen yläjuoksulle. Matka kävi vuosi vuodelta hankalammaksi, kun padot ja putoukset lisääntyivät. Yleinen käsitys lienee, että lohi nousee putoukset hyppäämällä. Niin tapahtuikin silloin, kun vettä on vähän, mutta tavallisimmin se ui putouksen ylös. Ja aina ennen "kiipeämistä" se nostaa päänsä vedenpinnan yläpuolelle luodakseen yleisilmäyksen — varmistuakseen että reitti on selvä.

Isä-Lennartilla oli oma erikoinen hobyensa. Lohia kun kalasteli, tuli niitä joskus yli oman tarpeen. Hän säilytti niitä sumpussa ja kun tuli vieraita, järjesti hän omalaatuisen kilpailun: otti sumpusta 2—3 kiloisen lohen, upotti sen vesitynnyriin ja antoi vieraiden tehtäväksi ottaa sen sieltä paljain käsin. Jos siinä onnistui, sai lohen palkinnoksi. Tavallisimmin kuitenkin epäonnistuttiin, joskus lohi jopa kaatoi pyydystäjänsä. Vain asiantuntija onnistui vangitsemaan lohen kouraansa tarttumalla pyrstöön rasvaevän kohdalta ja määrittäytyä hermoa painamalla lamauttamaan sen liikkumattomaksi. Kommuja eli helmisimpukoita oli Saijajoesa runsaasti, paljon sellaisiakin jotka sisälsivät helmen. Joskus löytyi virheettömiäkin helmiä. Saijajoki olikin lohi- ja kommukantansa vuoksi ainutlaatuinen. Vähenevät ne kommutkin sieltä jo ennen sotaa kun sinne muodostettiin oikein erikoisia helmisimpukoiden pyydyskuntia joilla oli käytössään ammatissukelta. Viime aikoina oli rannoille kasattu useatuhantisia kommunkuoriröykkiöitä.

Ensimmäiset opin alkeensa sai Lauri 2-viikkoisessa kiertokoulussa Petäjärvelä Nuoran Matin tuvassa. Sen jälkeen alempi kansakoulu Kuokkasen Pekan valvonnassa. Sitten seurasi Käkisalmen Yhteislyseo, Tampereen Teknillinen Opisto, Kadettikoulu ja sodat.

Sotahommat alkoivat JP 4:ssä Raasulissa samaan aikaan kuin talvisota ja monenkirjavien vaiheiden jälkeen niistä vapautuminen tapahtui vuoden 1944 lopulla Kuopiossa kapteenina. Sen jälkeen ovat tehtävät jatkuneet enemmän siviiliuntoisina Puolustusvoimissamme. Nykyinen vakanssi on Pääesikunnan kaupallisen toimiston päällikkö, arvo insinööri majuri, tehtävä Puolustusvoimien teknisen kaluston hankinnat (lentokoneet, panssarivaunut, tutka-, valonheitin- ja tulenjohtokalustot ym.) ja työkenttänä koko Suomi, melkein koko Eurooppa, osin Amerikka ja Aasia. Siis varsin menevän miehen hommaa. Silti on Lauri Sääksjärveltä riittänyt aikaa harrastuksille ja aatteellisille riennoille, mitä todistaa jäsenyys 30 eri yhdistyksessä.

Suostuipa Lauri sentään nimeämään lempiharrastuksensa. Se on kesämökki vain 14 km kaupunkiasunnolta. Mökillä on hiukan historiallistakin taustaa. Paikka on Träskändan Vanhankartanon mailla, aikoinaan Aurora Karamzinin voutilana ollut lukuisten vierasperäisten puulajien ympäröimä 5500 m²:n rantapalsta, jonka hyvinhoidettu nurmientä kertoo isäntänsä rauhoittavasta "lepäämisestä" ainaisten matkojensa lomassa. Eka

...ja seuran jäseniä

Maria (Maikki) Paaso

Sakkolan Purpuan kylässä 31. 3. 1891 syntynyt Maria Paaso on Sakkola Seura ry:n vanhin jäsen. Hänen vanhempansa Aune ja Juhana Paaso kasvattivat lapsensa ja väkensä herran nuhteessa. Joka pyhä valjastettiin kolme hevosta, jotta myös kaikki apulaiset pääsivät mukaan kirkkoon. Kotipaikka oli maanviljelystila, mutta sen isäntäväki sai kuitenkin pääasiallisen elantonsa käsityöstä: valmistettiin rekiä ja kiesejä tilaustyönä Pietariin ja ympäristöpitäjiinkin. Kaikki metalli- ja puutyö tehtiin kotipajoissa. Maikki tyttönsä mieleen painui erityisesti erään hovinherran tilaama reki, joka oli ulkopuoleltakin vuorattu hylkeenahalla.

Valmistuttuaan ensin Sortavalan Diakonissalaitokselta Maria Paaso meni Viipurin Lääninsairaalan sairaanhoitajakursseille. Kotona lomalla käydessään hän tapasi sakkolalaisia kunnanisäntiä, jotka tuumivat: "Siun ei kannata mihi-kää vieraal' hakkie, myös perustettaa siul sairaala". Sakkolassa ei ollut edes diakonissaa tai kiertävää sairaanhoitajaa. Tuumasta tuli tosi. Kunta kunnosti Falinin talon kirkonkylästä Virkin talon vierestä ja siinä sairaala aloitti toimintansa syksyllä 1919. Sairaanhoitaja sai Viipurista valita mieleisensä kalustet ja tarvittavat instrumentit. Kunnanisännät olivat reiluja — minkään budjetin puitteissa ei tarvinnut pysyä, vaan rahaa sai käyttää tarpeen mukaan. Liinavaatteet sairaalaan ompeli Hilda Kallonen Petäjärveltä. Lääkäri vaihtui sairaalan kaksivuotisen toiminnan aikana kolme kertaa: ensimmäinen oli Edvard Wilska, toinen A. Torkkola joka oli myös taitava kirurgi ja viimeinen Walter Dahlström. Kaikki nämä olivat sotilaslääkäreitä Kiviniemestä, eivätkä he isäntien pyynnöistä huolimatta halunneet muuttaa kirkonkylään. Elämä Kiviniemessä oli paljon vilkkaampaa. Tohtori kulki hevosperillä kirkonkylän ja Kiviniemen väliä ja tuli aina, kun sairaalasta soitettiin jonkun potilaan tarvitsevan lääkäriä.

Sairaalassa oli 8 hoitopaikkaa ja vaki-tuista henkilökuntaa sairaanhoitajan lisäksi oli vain emäntä Kati Kankkunen, Raudun ja Pietarin hoveissa palvelut uskomattoman taitava talousih-

Purpuassa Paason perhe, josta isä puuttuu. Keskellä äiti Aune o.s. Putkonen, Ville, Matti, Toivo ja Maikki.

minen, joka tunsikin ranskalaisen kuin venäläisenkin keittiön salaisuudet. Myöhemmin saatiin siivoojaksi emännän tytär Elsa Kankkunen. Potilailla oli käytössään yksi iso ja yksi pienempi huone lisäksi oli vastaanotto- ja odotushuone. Vastaanottohuoneesta tehtiin kaikki operaatiot ja tri Torkkola suoritti siellä melko vaativiakin leikkauksia.

Kokonaisuudessaan sairaala oli viihtyisä ja ajankohdan huomioon ottaen "nykyaikainen". Saniteettitilat puuttuivat kokonaan — henkilökunnalla tosin oli sauna käytettävissään. Sairaanhoitajan työpäivää ei oltu rajattu. Heikkojen potilaiden vuoksi joutui joskus valvomaan ympäri vuorokauden. Unitauti, jota myöskin espanjantaudiksi kutsuttiin, raivosi. Näistä potilaista on erityisesti painunut mieleeni Onni Pursiainen -niminen kiertävä sahansoittaja, joka oli niin huonossa kunnossa, että piti syöttäessään nykiä hereille, jotta tämä muisti niellä. Myös eräs vaikea synnytys jäi lähtemättömästi sairaanhoitajan mieleen: pyhäjärveläinen emäntä tuotiin sairaalaan erittäin heikossa kunnossa. Syntyvän lapsen käsi oli ollut ulkona jo kaksi päivää. Tri Torkkola joutui paloittelemaan lapsen, jotta emännän henki saatiin pelastettua.

Joka toinen viikko matkustivat tohtori

ja apteekkari Härmäläinen Metsäpirttiin ottamaan vastaan potilaita.

Sakkolan Sairaala lakkautettiin vuoden 1921 lopulla ja sairaanhoitaja Paaso haki Leppävirran Kunnansairaalaan. Täällä hän palveli ylihoitajana 31 vuotta, eli eläkeikään saakka.

Tänä päivänä ylihoitaja Paavo asuu Pieksämäellä Sisälähetysseuran vanhainkoti Koivurannassa. Siellä tämä pitkän ja ansiokkaan päivätyön tehnyt, sydämellinen ja vireä vanhus nähdään päivittäin kävelylenkillään tai talvisaikaan potkukelkalla liikkumassa.

Leena Mattila

Martta ja Väinö Karosen sakkolalaista elämänmuotoa Vihdin Olkkalassa

Kaikki Sakkola-Seuran jäsenet eivät asu Helsingin alueella, vaan heitä on kauempanakin kuten Hyvinkäällä, Järvenpäässä, Huittisissa, Vihdissä, Lahdessa ja Pieksämäellä. Jäsenistö koostuu myös yhteiskunnan eri alojen edustajista, opettajista, papeista, maanviljelijöistä, sotilaista, suutareista, räätäleistä, kotirouvista, liikeväestä, taiteilijoista ja monissa muissa ammateissa toimivista.

Eräs uskollisesti seuramme tilaisuuksiin osallistuvat ovat Martta (65) ja Väinö (70) Karonen, jotka asuvat Vihdin Olkkalassa, 50 km Helsingistä. Martta on Sakkolan hovista opettaja Matti Valkosen tytär, ja Väinö on Vuokselan Kunnankaanrhistista kotoisin.

Viereinen valokuva kertoo häistä v. 1930, jolloin heidän yhteinen taipaleensa Vuoksen ja Suvannon rantamilla alkoi. Häät pidettiin Sakkolan hovissa, ja vihkimisen suoritti Arvo Liesmaa (?) Häät olivat suuret ja hilpeät ajan tyyliin, johon kuului pitkien pitopöytien lisäksi myös iloinen, kaunis karkelo. Samana päivänä oli myöskin opettaja Matti Valkosen 50-vuotisjuhla.

Tämän Suvannon Seudun erikoisnumeron toimituskunta sai eräänä kesäiltana tilaisuuden käydä kyläilemässä Karosien kodissa kauniin Averia-järven rannalla. Kertoja joutuu vaikeuksiin tuon vierailun selostamisyrityksissään, sillä niin paljon sieltä olisi keuhuttavaa, ettei se kaikki yhteen juttuun mahtuisi. Koko tapaukselle kattavia sanontoja hakiessa tulee mieleen sellaisia otsikkoehdotuksia kuin Taitajien talo, Korkean tason asumista suomalaisella maaseudulla, Ammattitaitoista omin käsin rakentamista tms.

Karosien talo on tuuhean puuston keskellä, ettei taloa kunnolla pysty kokonaan näkemään. Se kun on laadittu taitavasti rinteeseen niin että pääovelta talo näyttää vain yksikerroksiselta, mutta rinteen alta näkeekin kolme kerrosta. Alimmassa kerroksessa on sauna,

taloustilat ja iso tupa varustettuna oikealla muuratulla leivinuunilla, keski-kerroksessa oleskelutilat, eteisveranta ja parveke, kolmannessa kerroksessa kamareita ja näköalaparveke, jolta kelpaa ihastella vihtiläistä maisemaa, jota tekisi mieli ihan säilöä johonkin jälkeenpäin nautittavaksi.

Talo ja muut rakennukset ovat kaikki Väinön itsensä tekemät sellaisella taidolla ja tarkkuudella ettei siitä parempaan toinen pystyne. Hän onkin hankkinut taitoa ja kokemusta rakentamal-

Nuori pari Martta Valkonen ja Väinö Karonen vihittiin 5. 8. 30 Sakkolan hovissa. Suuri joukko kyläläisiä morsiamen ja sulhasen puolelta, oli todistajina tässä juhlassa, jossa samalla vietettiin opettaja Martti Valkosen 50-vuotispäiviä. Morsiamen puki serkkunsa Tyyne-Kerttu Virkki.

la kolme taloa jo Vuoksella. Karosilla on peltomaata 10 hehtaaria ja metsää 16 hehtaaria, jotka on lohkaistu sodan jälkeen Olkkalan hovin maista. (Sakkolan hovista Olkkalan kartanoon!) Nyt he ovat vuokranneet viljelysmaat jo toisille. Onpa hän muuttanut navetankin kesäasunnoksi. Siinä viettävät kesänsä Karosien ylihoitajatyttö Aune ja hänen miehensä, sisustusarkkitehti Eino Kerminen. Navetan kauneuteen ja sen nerokkaaseen ihmisasunnoksi soveltamiseen onkin arkkitehtivävyllä suunnittelijan osuus. Samoin Averia-järven rannalle rakennetussa rantasaunassa riittää ihastelemisen aihetta joka käänteessä jossa näkyy hyvän suunnittelun tulos. Saunakamarissa vietti TV:n äärellä kesälomailtaansa Karosien poika, Matti, ammatiltaan liikennelentäjä. Toinen poika, Kalevi, on Hämeenlinnassa autonhuoltoaseman hoitajana.

Martta Karonen on jäänyt opettajan virastaan eläkkeelle, mutta ei suinkaan pelkäksi oleskelijaksi. Häneltä riittää käsitöiden käsitöiden ja kodinhoidon lisäksi tarmoa mm. paikalliseen Marttayhdistyksen työhön, diakoniatyöhön, ja laulukuoroon. Pitkän ruokapöydän äärellä kaurakiisseliä, karjalanpiirakkoita ja kananpoikia syödessä muisteltiin Sakkolan paikkoja, aikoja ja tapoja, kiitollisina siitä, että olimme saaneet syntyä ja kasvaa niin kauniilla ja rakastettavalla seudulla. Tuo yhteisen synnyinseudun aikaansaama sukulaisuuden tunne varmaan sai myös Karoset hankkimaan itselleen sakkolalaiset naapurit. He nimittäin ovat myyneet järven rannalta huvilapalstan Kerttu Pitkäselle ja Aaro Laamaselle.

Karosien koti on pysyvä henkisen ja ruumiillisen vireyden todistus, jota katsojalla joutuu jatkuvasti toteamaan että täällä ei ole mennyt aika arvellessa eikä päivät päättää käännelellä. Eikä pari evakkomatkaa kotiseudulta ole saanut mieltä maahan, kuten ei muutaakaan Karjalan heimolta.

Aulis Airo

Kenraalin uudet vaatteet

Terho Myllö 60 vuotta 18. 5. 72

■ Terho Ilmari Myllö syntyi Sakkolan Hovinkylässä 18. 5. 1912 sisarusparven nuorimpana. Jo varhain hän tunnisi vetoa vaatturin ammattiin, ja koulunkäyntinsä lopetettuaan hän meni Pölläkkälään Väinö Rintaman vaatturiliikkeen palvelukseen. V. 1930 hän palasi takaisin Sakkolaan ja perusti 19-vuotiaana kotonaan Hovinkylässä oman vaatturiliikkeen.

Hovinkylässä hän oli ompeluseuran puheenjohtaja 1931—36. Siihen kuului 30 henkilöä sekä naisia että miehiä.

Suoritettuaan varusmiespalveluksen Terho siirtyi Lappeenrantaan kahdeksi vuodeksi Väinö Halmeen palvelukseen. Siellä hän v. 1936 muutti pääkaupunkiin sotilaspukimo I. E. Seliksonin palvelukseen. Seliksonin pukimo oli eräs maamme suurimpia ja kuuluisimpia. Seliksonilla olessaan Terho Myllö erikoistui virkapukujen tekemiseen.

Kolme vuotta Seliksonilla palveltuaan vaatturimestari Myllö perusti oman liikkeen Katajanokalle Luotsikatu 12:een. Sodan sytyttyä hänet kutsuttiin rintamapalvelukseen ja liikkeenpidosta täytyi luopua.

Sotien päätyttyä 1944 Myllö palasi takaisin Seliksonin sotilaspukimoon ja jatkoi oman liikkeensä harjoittamista sivutoimisesti. Seliksonin lopetettua sotilaspukimonsa Myllö laajensi omaa liikettään ottaen Seliksonin entiset työntekijät palvelukseensa. Liike sijaitsi Mannerheimintien Töölössä.

V. 1954 Virka- ja siviilipukimo T. I. Myllö siirtyi avarampiin tloihin Kruu-

nuhakaan Kulmakatu 1:een. Täällä oli työssä n. 20 vaatturia. Liike oli Helsingin suurin virkapukimo.

Pukimon asiakkaat olivat puolustuslaitoksen korkeimmasta upseeristosta, sotilaspapistosta sekä poliisilaitoksen ylempää upseeristoa. Kaikki Presidentin Linnan sekä Kadettikoulun puvut tehtiin usean vuoden ajan.

Terho Myllön vakituksena asiakkaana ovat olleet puolustuslaitoksen komentajat Heiskanen, Simelius, Keinonen ja Leinonen.

Puolustuslaitoksen nykyisen juhlapuvun m 58:n malli tehtiin T. I. Myllön pukimossa. Puvun suunnittelussa oli useita välivaiheita, ja viimein v. 1958 hyväksyttiin nykyinen malli.

Pukimon asiakkaina on ollut runsaasti myös siviilihenkilöitä. Sairausten takia Terho on supistanut viime vuosina liikettään, ja nykyisin pukuja tehdään vain vanhalle asiakaspiirille.

T. I. Myllö oli nuoruusvuosinaan innokas urheilumies, ja hän toimi usean vuoden ajan aktiivisesti Pölläkkälän Urheiluseura Urassa. Hän on ollut myös vaatturiliiton varapuheenjohtajana ja on edelleen ilmatorjuntakillan johtokunnan jäsen. Myös Sakkola-Seurassa Terho Myllöllä on luottamustehtävä. — Hän on toiminut seuran tilintarkastajana monia vuosia.

Pekka Myllö

Sakkolasta kajahtaa

Olavi Huuska

■ Pitäjässä oli varmasti monta muutakin kevyemmän musiikin taitajaa. Olavi Huuska löytyi Helsingistä, joten kyselimme häneltä Sakkolan huvielämän musisoinnista. Oikeastaan Olavi Huuska on nykyisin espoolainen. Perheellä on siellä tilava omakotitalo, jota hän yhdessä muolalaisen vaimonsa kanssa asustaa.

Olavi Huuska kertoo, että ammattimaisen muusikon uran hän aloitti varsin nuorena liittymällä armeijan, Kiviniemessä olevan V.J.P:n, soitto-kuntaan. Siellä hurautti viisi vuotta. Samanaikaisesti V.J.P:ssä, toimi tunnettu harmonikkataiteilija Onni Laihanen. Yhdessä pojat perustivat tanssiyhtye Hottipojat ja sen kanssa tuli viikonloppuisin kierretyksi lähiseutujen tanssipäikoilla. Päästiinpä radionkin esiintymään, Viipurin paikallislähetysiin. Yhdessä Laihasen kanssa soviteltiin tanssikappaleita ja kumpikin sävelsi omia valssejaan, tangoja ja muita muotitansseja.

— Hottipojat oli kysytty tanssiorkesteri. Varsinkin kun Onni Laihanen sävelsi tunnetun valssinsa Rantaköivun alla. Se on sakkolalaisen Vullin Iineksen kunniaksi syntynyt. Onni-poika oli niihin aikoihin pahasti pihkassa häneen!

— Sotien jälkeen jouduin Helsinkiin. Kävin täällä armeijan sotilaskapellimestarikoulun ja aloitin musiikinteorian, sovitus- ja säveltämisopiskelun Sibelius-Akatemiassa vuonna 1946. Pästötodistuksen sain vuonna 1950, jolloin lopetin armeijan vaatteissa soittamisen. Uskalsin ryhtyä vapaaksi muusikoksi. Kokosin oman yhtyeen ja kesäisin olemme soittelleet Särkänniön ravintolassa ja talvet menevät

I-luokan ravintoloiden musiikkipuolesta huolehtiessa. Siinä sivussa soveltelen ja säveltelen. Reino Helismaan sanoittama lastenlaulu Pikku maalari ja Henry Thilin laulama Pisaroita, lienevät tunnetuimmat, koska ovat levytettyjä. Lisäksi on vielä paljon muitakin, enpä kaikkia edes muistakaan.

— Tietysti tässä ammatissa on omat varjo- ja valopuoleet. Onneksi sentään olen leivissä pysynyt ja kun vaimokin toimii ravintola-alalla, ymmärrys ja perhesopu säilyvät. Lopuksi Olavi Huuska kertoo, että on syntynyt vuonna 1916 ja että ainakin äidin puolelta on suvussa ollut musikantteja. Äidinisä, Juho Pitkänen, Sakkolan Viiksanlahdesta, oli tunnettu kanteleensoittaja ja niiden rakentaja. Sakkolan aikuisista soittajatovereista Olavi Huuska muistaa Eino Rauvalan. Hän perusti tanssiorkesteri Yön haaveet. Kerran Yönhaaveissa oli vähän voimakaskätinen rumpali. Soitettiin herkkää valssia ja kun yhtyeen johtajan hienovaraiset vihjeet eivät auttaneet karjaisi Eino: "Kuulet sie Masa, älä sie nii kovast kolistele niit rumpuloit!" — Masa totteli ja Yönhaaveet pelasivat nimensä mukaisesti. Uuseimmat kevyemmän musiikin taitajat soittavat monella instrumentilla. Niinpä Olavi Huuskakin pystyy esiintymään harmonikan, trumpetin, basson, kitaran ja pianon välityksellä.

Kyllikki Wikström

Eino Rauvala

■ Sakkolan huvielämässä oli vuosina 1929—34 hyvin tunnettu ja merkittävä tekijä "Yön haaveet" -niminen tanssiorkesteri.

Sen perustaja ja johtava hahmo oli Eino Rauvala, Sakkolan Karhossa 15.10.1912 syntynyt Vihtori Rauvalan poika.

Perheen muuttaessa 1929 Haitermaan Voloskaan räätäli Juho Naskalilta ostamaansa taloon, Eino ja hänen nuorempi veljensä Matti tutustuivat puolen kilometrin päässä Pyhäjärven puolella asuvaan Rekon Armakseen, joka soitti hanuria. Eino oli opiskellut kolmena aikaisempaa vuonna Viipurin musiikkiopistossa viulunsoittoa, joten hankittujen taitojen soveltaminen käytäntöön oli luonnollista. Matilla oli taas rytmitajua rumpalin osaan, joten siinä se trio syntyi ja "Yön haaveille" alkoi vilkas toiminnan aika. Esiintymismatkoja tehtiin oman pitäjän lähialueilla polkupyörillä pelit "tarakassa", mutta kauempaakin alkoi tulla kutsuja, joten haitermaalainen Koirasen Aapro ja pannusaarelainen Naskalin Aleks alkoivat saada harvinaisilla autoillansa ajotilauksia naapuripitäjiin — Pyhäjärvelle, Vuokseleaan, Räisälään, Rautuun ja Valkjärvelle.

Jonkin ajan kuluttua Eino R. kuitenkin mieltäytyi enemmän hanuriin ja hänen tilalleen tuli viulistiksi pannusaarelainen Arvi Eeva, jonka jälkeen vielä ehti Esko Laukkanenkin Räisälän Humalaisista soitteluun viulua "Yön haaveissa". Moni vieläkin elävä romanssi varmaan alkoi noista haaveista ja monen monet häät ja ristiäiset tulivat juhlistetuiksi tuon nimen merkeissä. Esiintymisiä oli jatkuvasti keskimäärin kolme kertaa viikossa, joten ei tuo soitto ollut lainkaan amatöörien harrastelua, vaan ihan kuten nykyisin ammattimuusikon työtä. Eino Rauvalan tie lähtikin sen aikaisista puitteista katsoen kohti korkeuksia, sillä hän sai töitä Helsoingistä, mm. useita esiintymisiä radiossa, joka niihin aikoihin merkitsi jo harvinaisen korkealle noteerattua taitoa. Vuodesta -33 Eino R. toimi hanurinsa kanssa Helsingissä ravintolamuusikkona

Säveltäjä Armas Maasalo heinäpellolla, josta hän lähti kesken pois ja sävelsi joululaulun: Hiljaa, hiljaa... Ku-vassa Armas Maasalon isä kanttori Israel Maasalo ja äiti, hevosta suitsista pitelemässä tytär Vieno Maasalo.

joitakin vuosia, mutta vaihtoi sitten ammattia perin pohjin. Hän ryhtyi autokoulun opettajaksi, jona toimi kymmenkunta vuotta ja sittemmin hän on toiminut taksiautoilijana Helsingissä jo viitisentoista vuotta. Hän on kuulunut Helsingissä hyvin tunnettuun Taksimiesten hanuripartioon, joten näihin aikoihin asti hän on aktiivisesti elänyt musiikille uskollisena. "Yön haaveissa" soitti hanuria hänen jälkeensä Eino Kurki, mutta kun Matti Rauvalakin siirtyi Helsinkiin (nyk. ylikonstaapeli), siirtyi "Yön haaveetkin" muisteltavien asioiden joukkoon.

Sakkolassa toimi jonkin aikaa kamarimusiikkiryhtye, jossa ensiviulua soitti Eino Rauvala, alttoviulua kanttori Aaro Lehmusvuori ja pianoa kanttori

Antti Kuisma, mutta soittajien tiet erkanivat niin kauas toisistaan, ettei enää tullut tapaamisia vuosikausiin.

Aulis Airta

Antti Kuisma

■ Sakkola-Seuran ja muihin sakkolalaisten tilaisuuksiin osallistuneet ovat tulleet tuntemaan musiikkitirehtööri Antti Kuisman nimenomaan musiikkipuolen johtajana, laulajana tai säestäjänä, milloin kirkossa tai perhepiirissä, milloin haudan äärellä tai muissa mieliinpainuvissa juhlissa. Seuramme jäsenenä hän on ollut vaimonsa kanssa perustamisvuodesta alkaen.

Haitermaalainen maanviljelijä Juho Kuisma ja hänen vaimonsa Anni, o.s. Naskali, lähettivät nuoren (s. 9.11.-10) Antti-poikansa Viipurin Kirkkomusiikkiopistoon, josta valmistuttuaan v. 1929 uusi kanttori hakeutui ensimmäiseen vt. virkaansa Metsäpirttiin. Kotipitäjässään Sakkolassa hän on ollut kolmeen otteeseen vs. kanttoriurkurina, nimittäin vuosina 1930—31, -34 ja -36.

Sakkolan ja Metsäpirtin teillä liikuttii noihin aikoihin pääasiassa hevospeleillä, joten virka-ajot saattoivat kestää joskus useita tunteja. Tällaisilta hevosmatkoilta Antti Kuismalla on hauskoja muistoja mm. enostaan Mikko Naskalista, joka oli uskollinen kirkossa ja hartaustilaisuuksissa kävijä ja eräänlainen Antin kilpakum-

Sakkolasta kajahtaa...

Sakkola-Seuran pieni kuoro, jota johtaa Aaro Lehmusvuori. Vasemmalta Antti Kuisma, Eeva Kuisma, Maria Lehmusvuori, Mirja Lamppu, Matti Laamanen, Lauri Lamppu, Tyyne-Kerttu Virkki ja Eeva Meloni.

pani: hän näes oli melkoinen virsikirjan osaa ja siitä vihteensä löytäjä. Niinpä he pitkällä yhteisillä matkoillaan, samoin kuin kotikunnaillaankin, viihdyttivät itseään arvuuttamalla toisiaan sen tai tuon numeroisen virren tuntemisella. Eikä kumpikaan tainnut kovin selvästi kilpailijaansa voittaa ainakaan silloin Antin nuorena ollessa. Ehkä nyt jo Antti veisi-kin enostansa voiton, jos olisi eno vielä näillä maisilla matkoilla. Onhan Antilla toki toinenkin läheinen kilpailaja, tai paremminkin täydentävä laulukumppani, hänen puolisonsa Eeva, joka laulaa yhä miehensä johtamissa kuoroissa. Heidän yhteinen elämäntaipaleensa alkoi vuonna 1931, jolloin Metsäpirtin tyttö Eeva Haapaari ja Sakkolan poika Antti Kuisma vihittiin avioliittoon. Niinkuin järvenpäälaisellä säveltäjällä Jean Sibeliuksella, on Järvenpään kanttoriurku-

rillakin neljä tytärtä. Kanttorin tyttärien nimet ovat Airi, Anni, Auli ja Anja. Järvenpää onkin Antin viimeinen virkapaikka, sillä hän jäi viime syksynä eläkkeelle neljänkymmenen kahden palvelusvuoden jälkeen. Edellä mainittujen seurakuntien lisäksi hänen toimipaikkoinaan ovat olleet Kirvu, Hiitola, Vuoksenranta, Räisälä, Janakkala, Sahalahti, Uusikirkko Vpl ja Oulujoki. Järvenpään kirkkokuoro Antti Kuisman johdolla ja Eeva-rouva mukanaan on ollut juhlistamassa monia sakkolalaistenkin yhdessäoloja, viimeksi kesällä 1971 täällä Helsingissä Taivallahden kirkossa pidetyssä Sakkolan pitäjäjuhljen juhla jumalanpalveluksessa. Toivottavasti he ehtivät edelleenkin rikastuttaa seuramme toimintoja omalla täysipainoisella panoksellaan.

Aulis Airtto

Suvanto Säätiölle. Hän on opiskellut Ateneumissa.

Suurimman kuuluisuutensa Onni on saanut silhuettikuvien leikkaajana. Hän kävi läpi kaikki puolustusvoimien yksiköt, leikkasi kuvan luultavasti kaikista Suomen tasavallan Presidenteistä, jopa Ruotsin kruunupäistäkin. Kansallismuseoon on talletettu 30.000 Pursiaisen leikkaamaa kuvaa. Hän jatkaa ainakin kuvanveistoa edelleen, nykyisenä kotipaikkanaan Lahti.

Onni Pursiainen

Yksi tunnetuimmista sakkolalaisista taiteilijoista on Onni Pursiainen, kotoisin Petäjäjärven kylästä. Hän aloitti uransa humoristilaulajana ja sahansoittajana, piti iltamia ja esiintyi yleisradiossa. Lisäksi Onni on piirtäjä, ollut pitemmän aikaa mainostoimistossa taiteilijana. Lisäksi on kuvanveisto hänen työalaansa kuuluvaa. On veistänyt monia julkisia veistoksia mm. A. Aavan rintakuvan

Viimeinen kirkollinen toimitus Sakkolassa:

Joonas Laurila, Sakkolan entinen kirkkoherra muistelee

Vaalikaikani oli ennen sotaa. Seurakunnan kirkkoherra Juho Silvennoinen muutti Kirvun kirkkohermaksiksi 1. 5. 1939 ja minun oli määrä astua hänen tilalleen toukokuun 1 p:nä 1940. Vt. kirkkoherrana oli väli-vuotena pastori Antti J. Pulkkinen. Kappalaisena oli Arvo Liesmaa, joka oli jo valittu Valkjärven kirkkohermaksiksi ja piti astua virkaansa 1. 5. 1940. Kanttori-urkurina oli Aaro Lehmusvuori ja kirkonpalvelijana Ilmari Kelo, jonka suku oli hoitanut erilaisia seurakunnan palvelustehtäviä useamman miespolven ajan. Jatkosota syttyi kesäkuussa 1941 ja sakkolalaisten sydämissä eli toivo pikaisesta päästystä kaivatulle kotiseudulle. Syyskuun alussa valkeni lähdön päivä. Kunnan hoitokunnasta muodostettu esikunta matkusti 10 päivää sitten takaisin vallattuun Sakkolaan mukanaan noin 160 miestä ja naisia. Päästyään perille tämä innostunut joukko sai havaita sodan hävityksen suuruuden. Kokonaisia kyliä oli poltettu maan tasalle ja yli puolet pitäjän kaikista rakennuksista oli tuhoutunut. Maanviljelystä oli harjoitettu heikosti — juolavehneä kasvoi kaikkialla. Huomattavia aloja metsää oli palanut, puita kaadettu ja paikka paikoin ne olivat tykistö-tulen tuhoamia.

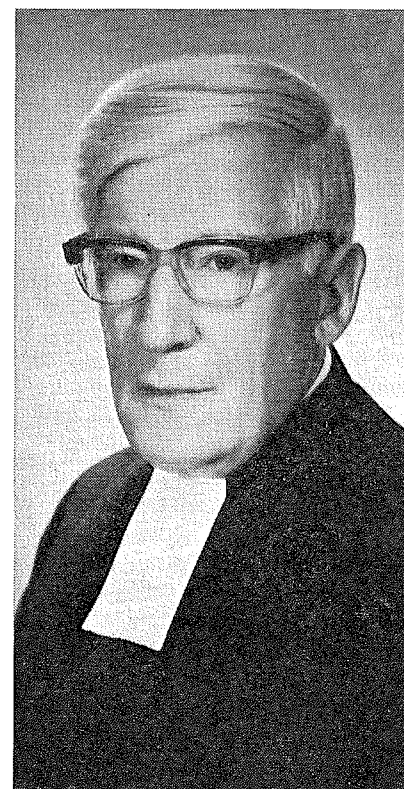
Kirkko, kelloputi ja koko lähistöllä oleva kylä oli palanut perustuksiaan myöten perääntymään joutuneen vihollisen syyttämänä. Kirkkoherran pappilan rakennuksista oli tuholta säilynyt vain navettarakennus, riihi ja sauna. Kanttorilan virkatalon rakennukset olivat säilyneet. Uuden hautausmaan laidassa sijainnut hautauskappeli oli viety paikoiltaan. Sakkolan kauniin ja viihtyisän ristikirkon loimu oli kärventänyt noin 60 koivua ja mäntyä ympäristöstä ja vioittanut mahtavaa kirkkokuusta kirkon vierellä. Vuosisataiset kiveräpetäjät maantien varrelta olivat pois ja kirkkomaan ja hautausmaiden kiviaitaa oli viety pois n. 1600 m³. Vapaussodan sankaripatsas oli kaadettu, hautausmaan ristejä kumolleen maassa rivittäin ja hautakiviä kuljetettu pois. Hävityksen suuruus ei kuitenkaan pystynyt masentamaan kotiseudulle palanneiden miel-

Kolme vainajaa haudan lepoon -vihollishävittäjät puiden latvoissa

tä, vaan reippain ottein käytiin käsi-ksi sadonkorjuu- ja uudistustöihin. Rakennuksia kunnostettiin ja parakeja rakennettiin. Ensimmäiseksi talveksi voitiin pitäjään päästää n. 1.000 asukasta, mutta kesäkuun lopussa 1942 asukasluku oli jo 3.297. Seuraavana vuonna kotiinpaluu oli jo kokonaisuudessaan suoritettu ja parakeista päästy kunnollisempiin asuntoihin.

Kävin lokakuussa 1941 Sakkolassa ja muutin sinne marraskuun lopulla. Kanttori-urkuri Lehmusvuori saapui samoihin aikoihin ja niin me ja olimme kanttorilan huoneet Patamäessä kirkkoherran virastolle ja molempien perheiden asunnoksi. Vuoden 1943 alusta pääsin muuttamaan kirkkoherran pappilan uuteen tuparaken-nukseen, jossa asuimme kesäkuussa 1944 tapahtuneeseen lähtöön saakka. Alussa oli monia vaikeuksia: Posti oli haettava 10 km päästä, ruokatarvikkeiden niukkuus, valaistus-aineiden puute, matkat olivat hankalia — naisväki pääsi kyllä autokyytiin, mutta papin oli hankalampaa, monasti talsittiin Suvannon halki yhdessä kanttorin kanssa. Vähitellen olot paranivat. Rakennustarvikkeiden ja työvoiman puute tosin oli koko ajan kiusana rakennustöissä. Jumalanpalvelukset pidettiin Valistus-talossa ja muutkin seurakuntaelämän työmuodot saatiin käyntiin. Oli maakirkko ja hartaushetkiä, luku-kinkereitä, rippikouluja, veisuuharjoituksia, kotiinpaluu- ja muita isänmaallisia juhlia ja hengellisiä tilaisuuksia. Pyhäkoulu alkoivat toimia lähes kaikissa kinkereissä ja nuorisotyö pääsi vauhtiin. Nuorisosta oli vanhemmalla väellä aihetta huolestuneisuuteen, sillä sotilaselämän läheisyys toi kiusauksia ja turmioita. Jatkosodassa kaatuneita seurakuntalaisia oli 134 ja heistä suurimman osan tomu siunattiin Sakkolan sankarihautaan. Nämä sankarihautajaiset olivat huomattavia tilaisuuksia. Suuria hautajaisia pidettiin kaikkiaan 6 kertaa.

Tuomiokapitulin asessori Lauri Halla kävi tervehdyskännillä seurakunnassa 18. 6. 1942 ja myöhemmin hän antoi apuaan kirkkokilpailun järjestämisessä. Vt. kappalaisena oli Päiviö Holopainen ja hänen jälkeensä noin vuoden ajan pastori V. A. Juutinen. Seurakunnan asioita hoiti kirk-

Tätä päivää Joonas ja Ester Laurila viettävät kauniissa kodissaan Helsingin Vuosaaressa. Suvanto-Säätiön hallitukseen Laurila on kuulunut sen perustamisesta lukien. Sakkola Seuran jäsenenä hän on palvellut entisiä seurakuntalaisiaan saarnaamalla monissa kirkko yms. juhlissa. Kunnioitetun sielunpaimenen näkeminen Taivallahden kirkon saarnastuolissa viime kesän Sakkolan Pitäjäjuhlissa sävytti jokaista läsnäolutta sakkolalaista sydäntä ja hänen sanansa jäivät rakkaiden, hellittävien muistojemme joukkoon.

kohoitokunta, jonka jäseniksi tuomiokapituli määräsi Mikko Pekkanen, Juho Kekan ja Edvard Raaskan sekä heidän varamiehikseen Aaro Lehmusvuoren, Jalmari Naskalin ja Aleks Ukkosen.

Seurakuntatalo, jonka piirustukset laati arkkitehti Heikki Lankinen, ehdittiin rakentaa vesikattona saakka. Sen oli määrä valmistua syys-ksi 1944, jolloin piispa Salomies

olisi tullut sen vihkimään ja samalla toimittamaan virkaanasettamiseni.

Uuden kirkon paikaksi vahvistettiin valtioneuvoston päätöksellä vanha hautausmaa lähellä kelloputin rau-niota. Arkkitehdin valitsemiseksi pidettiin kirkkokilpailu, johon otti osaa peräti 61 arkkitehtiä. Piirustukset tilattiin ensimmäisen palkinnon voittaneen ehdotuksen tekijöiltä Hugo Harmialta ja Woldemar Baekmanilta.

Perjantai-aiamuna 9. 6. 1944 alkoi rajalta kuulua valtavaa tykinjyskettä, jota säästi tiheästi toistuva lentopommitusten kolina. Maataisteluko-neet risteilivät kaikkialla — oli edessä toinen evakkomatka. Kirkonkirjat pakkasin maanantain vastaisena yönä. Keskiyökoossaamuna ne Pyhäjärven asemapäällikön auliuden ansioita otettiin junaan Noitermaan asemalta. Sinne ne oli kuljetettu lehdeksillä suojatussa hevoskuormassa.

Kanslia-apulaiselle annoin evästyksen etsiä kirjat Suomenjoella ja pitää niistä huolta. Perjantai-iltana suoritettiin viimeisen kirkollisen toimituksen Sakkolassa: kolme ruumista siunattiin haudan lepoon saattajina vain haudankaivaja ja kanttori. Sotakoneet rämisivät maantiellä, Suvannon yllä käytiin ilmataistelua ja omat tykit jyrrähtelivät Kirvesmäellä. Toimituksen aikana lensi vihollishävittäjä puiden latvoissa ylitsemme. Lauantaina läksin, kanttori Lehmusvuori lähti vasta sunnuntai-iltana, jolloin Sakkolassa ei enää ollut siviiliväkeä.

Vihollinen ilmestyi Suvannon etelärannalle ja järvi sai jälleen palvella rintamalinjana. Seurakuntalaisten esiintyminen tuona järkyttävänä aikana oli hillittyä, eikä pakokauhusta voida puhuaakaan vaikka lentopommitusten uhrina kuoli 6 seurakuntalaisia, näistä Sakkolan asemapäällikkö virkapaikallaan. Panin merkille myös naisväen ihmeteltävän pelottomuuden. Sydänten syvyydessä oli surua, kun viimeisen kerran jätti kotinsa siistittyään sen huolellisesti ja sankarihaudan kukkasat olivat viimeisenä päivänäkin rakastavien käsien hellässä hoivassa.

Leena Mattila

Siin myö poja jolkit Kurikkala ahol otettiin mittoa toine toisestoa. Nimittäi urheilus. Ol siin metelli ja tanner tömis, ko myö parkymment poikoa hypättii korkeutta, toist seipeäl ja toist ilma, osa palluo lyyvveä osa juoste tai viskaten. Näi jälkie päi tulluot nuo rehkimist monta kertoa mielle. Mite niie noapurloi hermot lie kestäniel kuunnella sitä huutuo ja metelli, mitä myö (Pitkäse Oapro, Systä Jurkka, Suur-Mikko, mie ja monet muut) iha hei ikkunoas al piettii. Se aho ko ol iha siin hei tuppii välis. Muistoaksei voa kerra tultii kiel-tämeä tai paremmiki pyytämeä, jot eiks täl roasoa lopeteta, ko Pitkäse Varpu o läsivä. Eikä siin muuta tarvint, myö lähettii pois. Ei sunkoa myö älytty antiekskoa pyyteä, jos ei siin mitteä napinoitukoa. Uskallan väitteä, jot kyl Karhola äitit ja isät osasiit meitä kasvattoa. Kiitos viel kerra teil, kuka nyt viel elos on ja teä kirjotukse lukkuo.

Viel tul urheilust mielle yks juttu, mitä en malta olla tarinoimatta. Pitkäse Jus-si kartanol olliit hyppyteliniet, heil ko neät ol neljä poikoa: Vilho, Lauri, Yrjö ja Arvi. Hyöhä saivat urheilujoukkuien kassoa iha omast perepiirist. Lhten il-tan siin sit hypättii seipeäl, se ko neät ol sillo justii tult muotii. Teliniet olliit iha siin sauna ove ies ja ne olliit puol kolmatta metrii korkijat, mikä meil hy-väst piisas, eikä kukkoa tarvintkoa sitä ylimäistä nappuloa. Mut ko Kalle Topi tul siihe ni heä putkaht pari rienaukse jälkie ylitse sen ylimmäisenki, eikä häne tarvint enempeä yritteäkeä ko heä ker-ra ol haka. Myö toist senko jatkettii ja vähä aja peäst jokkuu äkkäs jot mihi se Topi oikei män? Ain sanavalmis Pitkäse Vilho virkko siihe jot Topi läks etsimeä pitempi telineitä.

Eikä mei harrastukset sunkoa siihe lop-puniet, ei tok. Olha siel Siltala oja ko virtas Kalalammist Soprikkala lampie ja mikä väl ol vissii kymmenkunta virs-toa. Mäntii toisinnoa illasuus ongel eväs-reppu tietyst keral, ja nii kauva ongittii ko kala söi. Sit mäntii sammallattua makkoamoja ja ko aamukoitos havait-tii, lähettii toas ongel. Tuotii toisinnoa ämpäriilnekkii ahvenii kottii, ja ko äit ne paisto ni jo olliit hyvvi.

On miul vieläki tarinoa siint Siltala ojust. Kuivan aikan siin ol vettä voa nilkkoa myöte. Mut uimoa tek miel ja vatsalleis ko käit ni just ja just vatsa-nahka kastu. Rauvala Eino ko oil meitä muita neuvokkaamp, virkko jot tehheä sulkua. Oha niitä vangittu suurempiiki vesmärii, niiko vak Niakara ja Imatra kosk.

Sit voa kotont etsimeä työvehkeitä, la-piuo, kankie ja kirvestä ja siint se sulu teko alko. Juonekse Tommi hoast soatii leppii rakennustarpeiks, ko ei siin muu-ta puuta kasvant, ja ko tiijettii jottei Tommi nii nuuka niist lepiteä olt. Pel-loit oja toiselt puolelt soatii turvetta ja jo alko uimalaitos syntymäe eikä kahe päivä peäst enneä kelleä ylettänniet ja-lat pohjoa. Tai jos ylettiiki ni peätä ei näkynt, niiko savolaine sannuo. Tehtii siihe viel kolmemetrine uimahyppytorni-ki. Ja sit toas koitettii, kuka ol haka, kuka hirvis sukeltoa ylimmäiselt ritsilt. Alempoanki ol kaksi ritsii arempii varte nii jot jokasel jottai, ko kerra kaik o-liit yhtä ahkerast sitä tekemäs.

Ves nous nousemistoa, mut niise nous ylempeänki ihmisii alavil pelloil mitä myö ei osattu ottoa lukkuu. Kaksi päi-veä ko oltii soatu siel uija ne Systä Mikko käi sontakoka kans purkamas mei hienot patovehkiet. Meist ei tietyst sillo olt ketteä paikal muttako mitä jok-

kuu ol lepätakant nähnt sitä Miko sär-kemisvihhoa, ja kohtaha se olki mei kaikkii tiijos. Käynt niiko käynt. Koko-huttii sulu vierie ja tuumattii jot tehheä se uuestoa, mut ei tehähäkeä nii korki-joa jot ves nousuo Systä Mikko pelloi. Nii tehtii ja toas alkoit uinnit ja kilpai-lut. Nii se suuruuvvee viehätys liennyo riivant ihmisii kaikkii sukupolviol ai-kan. Soatii toas uija muutamii päivii ko jokkuu toi tiijon jot Pitkäse Vilho ol käynt sontakokkinie siel. Sit ei myö enneä uimalaitosta rakennettu, ei siihe eikä mihikeä muuvoalkoa. Uimas käytii Virki rannas ja juoje suus, siin pappila alapuolel.

Vaik kyl niitä lie olt silloki vapa-aja ongelmii, ei voa osattu pyyteä tai voatii diskuo. Eihä siihe aikoa ies tunnettu sellasii sannaikoa. Työtä tehtii paljo ja siin se aika sit kuluki. Olliitha pyhät vappoat ja ainaki osa niist käytettii leppeämisse.

Väinö Tenkanen

VÄINÖ TENKANEN on syntynyt 25.5. -17 Karholassa, josta kotiväki isä Juho Tenkanen ja äiti Ida Maria (o.s. Ello-nen) lähti lapsineen evakkomatalle v. 1939. Väinö Tenkanen asettui sodan jäl-keen v. 1944 Tampereelle, jossa oli 5 v. lentokonehtävissä, osti myöhemmin myllyn ja sahan Padasjoelta ja v. 1955 tontin Vantaalta toimien ammattiautoi-lijana. V. 1969 hän luopui tältä alalta terveydellisistä syistä. Hänen harras-tuksistaan mainittakoon kirjallisuus. Kunnanvaltuustossa hän oli vv. 1964—68. Vaimo Aune o.s. Potinkara Kirvusta,

tyttäret Tarja Helena on sosionomi, Tuula Terhikki merkonomi. Kuvassa Tenkanen-Tengen sukuneuvosto vv. 1968—1971. Edessä kansakoulunopettaja Martta Tenkanen, perhepäiväkodin emäntä Anni Tenkanen, vasemmalta yli-insinööri Osmo Tenkanen, liikemies Nes-tori Tenkanen, dipl.insinööri Aulis Ten-kanen, opettaja Yrjö Tenkanen, vara-tuomari Olli Tenkanen, autoilija Väinö Tenkanen. Tämä neuvosto on tehnyt suuren työn painattamalla 300 kpl su-kunsa 201 sivua käsittävän kirjan Ten-kanen-Tengen suku vv. 1888—72.

Ilta-auriongon painuessa hiljalleen metsän taa laulaa sakkolalainen äiti lapselleen hiljaisesti:
Heijaa, heijaa Heikin lasta
tuuti Tuomahan tyttärtä.

Nuku, nuku nurmen nukka
vaivu valkea kananen.
Nuku nurmelle hyvälle
vaivu muulle valkijalle.
Ilman itkun kiertämättä
ilman virren viertämättä.
Nuku nurmelle hyvälle
vaivu muulle valkijalle.

Älä itke lapsi pieni
kohta siulle marjat joutuut
sitte nouset noppimaa
makijoita mantsikoita.

Mie se souvan sorsajani
liekuttelen lintujaini
vanhoi päivihei varaksi
pahhoi päivihei paraaksi.

Tule uniukko tänne
sijo meijän lapsen silmät
sijo silkkirihmoillasi
kuro kultalangoillasi.

Nämä liekutuslaulut on koonnut Sak-kolan kuuluisin kerääjä Yrjö Kinnari, v. 1881.

Keskipäivän paahteessa niityllä pieh-taroi leikki-ikäisiä lapsia, vanha iso-äiti lapsia kaitessaan kertoili hokuja ja loruja lapsille:

Kui mie kirpu kiinni saisi n
keksisi mie kelpo kesti:
peän mie paistaisin papille,
leukaluut lukkarille,
kielen kello soittajalle,
hampoa hauva kaivajalle.

Tule täti tälle moalle
keitä keltaine munaine
keltaisessa kattilassa
keltaise tulen kesessä,
Talvel o vilu vihava
kesäl o palavast pakko suuri.

Tikan poika tilkkutakki
laitto heät ja pit pitoset.
Tikka nai neijo ihanan
harmoa tyttären variksen.
Mikä olj häis herkkua hieno
ja pala parhain?

Yks olj umpi ympyrläine,
toine olj pitkä pötkyläine,
kolmas olj littijä latuine.
Mikä olj umpi ympyrläine?
Paum palko olj uusi ympyrläine.
Mikä olj pitkä pötkyläine?
Paum jyvä olj pitkä pötkyläine.

Mikä olj littijä latuine?
herinie palko olj littijä latuine.
Leivone se leivät leipoi
lihat hakkas harakka
kurk olj kurja huutamaa
varpuine olj varkoa sukkuu.

Nämä lorut on koonnut Lauri Haku-linen v:sina 1852—1853.

Iltasta odoteltaessa pyörivät lapset touhukkaina ympäri pirttiä. Saadak-seen lapset vähän rauhoittumaan iso-isä rupesti lukemaan hokuja:

Körö, körö kirkkoo
jäm.e. jäm.e Jeäskie
körö kirkost kottii
jäm.e Jeäskest takasi.

Souva, souva Soroloo
yli pellon Peroloo
Perolass on musta lehmä,
musta lehmä Muurikkine.

Akka o alla lypsämässä
ukko sarvest pitteä
poika kellon kantimest
minkä akka alta soapi
sen ukko yltä juopi
ukkorutka ruimajsuu.

Onpa ukolla tallessa varttuneemmal-lekin nuorisolle sekä pojille että ty-töille hokuja:

Tilli tritsi tenka löysi
tenkall oroise osti
oroisel tamma vaihoi
tammal talo aseti.

Soarall o sata hametta
kuus o kunno kostolii
viis o viitoa hyvvveä.

Kuule sulho kui mie laulan
ja kuule kui mie sanelen,
sie ku neuvot neitojais
ota olk ruoskaksen
silkkisäije siimakseis
siit sil neuvot neitojais.
Ku ei tuotakoa totelne
sie vie metseä kesälä
muuta muurahaispesseä
anna nuoihe nuopostella.

Nämä viisaat neuvot oli koonnut Var-pu Luostarinen v. 1853.

Lopuksi rautulaisten pilkkalaulu sak-kolalaisille:

Rautulaiset:
Pyhäjärven pyytöniekat
Hapa-särin syöjät miehet
Lähtekää liki venättä
Rautun raasuli rajalle.
Siellä on siivomp syyväksennä
Julkijump on juuvaksenna
Selvä on leipä syötävänä
Vennäi viinaa juotavanna
Puol-pielait on Pietarist
Orehkot on Ontroset
Ei siell haise hapant särk
Eikä norssiloi syyves
mää miehilt järk.

Sakkolalaiset vastaavat:

Voi työ raukat rautulaiset
Kui työ voitte voitta olla
Kaike kessie kalotta.
Työ vaa syöttä sieme-voita
Puotta Rosli maslaa mavuksi.

Mikko Kinnari v. 1845.

Kuten huomaatte, ei esi-isiltä puut-tunut huumoria. Meidän kannattaisi yhä enemmän tutkia ja syventyä näi-hin loppumattomiin runo-aarteisiin.

10-vuotis juhlailtamat

Helsingin Työväenopiston Vii-purisalissa Helsinginkatu 26
sunnuntaina 24. 9. 72 klo 13.30

- Tervehdykset puheenjohtajilta
- Eräs Sakkolan takaisinvaltaa-jista, majuri Tapani Suhonen, puhuu
- Anneli Haahdenmaa laulaa, säestäjänään Marja-Liisa Me-loni
- Raija Kataja soittaa kannelta
- Maailmankuulu sakkolalais-maratoonari Veikko Karvonon haastateltavana
- Haparaisten nuorisoseuran lapsijoukkue Lempäälästä tan-huaa
- Karjalan Nuorten tanhuryhmä
- Liisa ja Vilho Kiesiläisen pit-kävirsuja
- Eeva Melonin pianosooloja
- Olavi Huuska ja Eino Rauva-la hanureineen

"Yön haaveet" tanssittaa

Tervetuloa juhlimaan!

Kuolleita

Entinen poliisikonstaapeli Juhon Luostarinen kuoli 5. 7. 1972 Helsingissä. Hän oli syntynyt 10. 10. 1900 Sakkolan Riiskassa. Palveltuaan Viipurin poliisilaitoksessa konstaapelina sota-aikoihin asti hän muutti sodan jälkeen samoihin tehtäviin Helsinkiin. Poliisilaitoksesta eläkkeelle jouduttuaan hän toimi kaupunginvoudin kansliassa 13 vuotta ja oli sen jälkeen vielä OKO:n vahtimestarina useita vuosia.

Juhon Luostarinen otti osaa vapaussotaan ja osallistui Venäjän saaren retkeen. Venäjän saaren retken veteraanit olivat omaisten ja ystävien keralla saatamassa häntä myös viimeisellä maallisella retkellä Malmmin hautausmaalla 15. 7. 72 eversti Luoman johdolla. Juhon Luostarinen oli Sakkola-Seuran uskollisia jäseniä, jonka mukanaoloa seuramme jäi omaisten kanssa kiittolisuudella kaipaamaan.

Rouva Laila Ellen Annikki Kärkkäinen, o.s. Savonen, Kasarmila Sakkola. Hän oli syntynyt 9. 6. 1913 Kotkassa ja kuoli 30. 6. 1972 Helsingin Meilahden sairaalassa. Suremaan jäivät tytär, 3 poikaa ja sisar.

Vuosia täyttäneitä

Uskollisimmin seuramme tilaisuuksissa kävijöitä on aviopari Hilda ja

**PARFUMERIE
GITTE**

TAPIOLA TAPIONTORI
Puh. 46 39 71

omistaja IRJA HAKOLA

o.s. Rastas, Rautu

Matti Hatakka, jotka viettivät 75-vuotisjuhlaan. Hilda ja Matti ovat vanhan Suur-Sakkolan alueelta syntyisin. Tosin seurakuntien jakojen jälkeen heidän syntymäpaikoikseen tuli Matille Metsäpirtti ja Hildalle Rautu. Raudussa heidät vihittiin v. 1920.

Naimisiinmenonsa jälkeen he muuttivat asumaan Sakkolan Luprikkalaan, jossa Matti teki suutarintöitä omassa mökissä ja kiersi eri taloissa sen ajan tavallaan. Marja-Liisa Oksanen 28. 7. 72. Sulhasen äiti on Mirja o.s. Virkki Sakkolan kirkolta.

Hum.kand. Eeva Meloni auskultoi viime vuoden ja opiskeli kesällä stipendiaattina Itäisessä ja edellen 8 kk Ranskassa.

1918 ja ostettiin Kilpeenjoelta n. 43 viljelyspinta-ala hehtaaria. V. 1932 Saima Silvasti solmi avioliiton sotilasimestari Erkki Toivolain kanssa. Asetuttiin asumaan Poriin ja Erkki Toivolain tultua eläkeikään v. 1954 muutettiin Tapiolaan. Diplomi-ins. poika työskentelee setelifysiikan laitoksella.

60 v. täyttää rouva Rauha Eskola o.s. Hännikäinen 22. 9. Hän on syntynyt Sakkolan Valkjärven kylässä. Aleksanteri Hännikäisellä, Rauhan isällä, oli maanviljelystila Valkjärvellä. Rauha Eskola on TVH:n palveluksessa Kera-valla. Harrastuksina on avantouinti ja kutominen.

60 v. Aino Mylly on syntynyt 6. 10. 1912 Kurikkalassa, jossa isällä oli maanviljelystila.

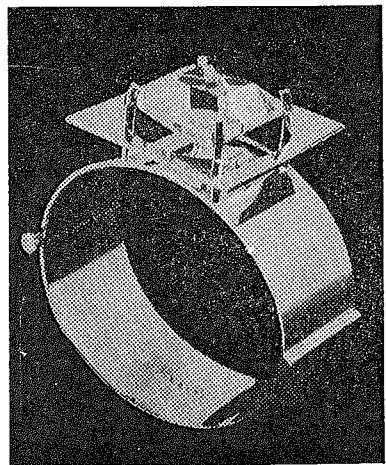
60 v. Mainoshoitaja, taiteilija Eka Karppanen syntynyt 11. 5. 12.

Vihittyjä

Avioliittoon on vihitty Lauttasaaren kirkossa dipl.ins. Esko Meloni ja musiikinop. Marja-Liisa Oksanen 28. 7. 72. Sulhasen äiti on Mirja o.s. Virkki Sakkolan kirkolta.

Hum.kand. Eeva Meloni auskultoi viime vuoden ja opiskeli kesällä stipendiaattina Itäisessä ja edellen 8 kk Ranskassa.

KAUNIS KORU Oy

perustettiin noin 15 vuotta sitten. Kun ihmiset olivat hyväksyneet uudenlaisen muotoilun käyttöesineissä niin oli ajateltavissa, että he hyväksyisivät sen myöskin koruissa.

Kaunis Koru Oy:n koruissa korostetaan voimakkaasti materiaalin tuntuja ja muotoilu on selkeä ja rehellinen.

Huolimatta nykyisestä teollisesta ajasta Kaunis Koru Oy:ssä annetaan käsityölle arvoa, samoin kultasepän-taidolle, jolla on jo 600 vuotta vanhat perinteet.

Jokaisen korumallin takana on suunnittelijana luova taiteilija. Korut valmistetaan hopeasta ja kullasta ja aidoista jalokivistä. Tähän mennessä on käytetty 65 erilaista jalokivimateriaalia.

Näistä tärkein on suomalaisen spektroliitti, joka on meidän todellinen vientikivemme ukomaisissa korukaupoissa.

Nimi KAUNIS KORU tunnetaan jo eri puolilla maailmaa. Sen nimisiä myymälöitä on Saksassa 3 ja 1 Kaliforniassa USA:ssa.

Kaunis Koru Oy:n koruja viedään neljään eri maanosaan ja jopa Länsi-Intian saarilla risteilevissä loistolaitteissa on niitä myytävänä.

Kaunis Koru Oy:n suunnittelijoiden joukossa on sellainenkin harvinaisuus kuin Wäinö Aaltonen, sekä monia muita nimekkäitä taiteilijoita, joista tällä hetkellä pääsuunnittelijana on Mirjam Salminen. Toimitusjohtaja on Martta Ritvanen.

KAUNIS KORU Oy

Annankatu 31—33 C, 00100 Helsinki 10

Sakkola-Seura ry:n jäsenluettelo

1. 9. 1972

● Aarnio, Elsa, Sopolintie 14, 00800 Hki 80, puh. 787290, farmaseutti. — Ahola, Kirsti, Vanhatie, 01690 Ylästö. — Ahtisaari, Oiva, Topeliuksenkatu 35 as 5, 00250 Hki 25, puh. 417274, soteteknikko evp. — Airtto, Aulis, Pietarink. 12 B 32, 00140 Hki 14, puh. 65375, valokuvateknikko. — Airtto, Irma, Pietarink. 12 B 32, 00140 Hki 14, puh. 656375, tstoist. — Aro, Eila, Leppäkeräntie 2 D 02120 Tapiola, puh. 463408. — Auninen, Anja, Sinebrychoffink. 17 A 3, 00120 Hki 12, puh. 656964, nti. ● Ekman, Edith, Karhulant. 2 D, 00910 Hki 91, rva. — Erkama, Jorma, Äyräpäänt. 38, Laajalahti, puh. 404069, professori. — Erkama, Tellervo, Äyräpäänt. 38, Laajalahti, puh. 404069, toim.joht. — Eskola, Rauha, 04480 Haarakajoki, puh. 283950, rva. — Eskola, Uolevi, os. 04480 Haarakajoki, puh. 283950. ● Hatakka, Hilda, Mäyrätie 9, 00800 Hki 80, puh. 78786, rva. — Hatakka, Matti, Mäyrätie 9, 00800 Hki 80, puh. 78786. — Holm, Hanna, Kontulankuja 2 C, 00940 Hki 94, puh. 303855, rva. — Huuska, Arvi, tullivart. evp. — Huuska, Jenny, Nevanderink. 9, 00100 Hki 10, puh. 490709, rva. — Huuska, Maire, kassanhoitaja. — Huuska, Olavi, 02770 Lahmus, puh. 858573, muusikko. ● Ihalainen, Vilho, Roihuvuorent. 18 A 9, 00820 Hki 82, vahtimestari. — Immonen, Sirkka, Aurinkoranta 2, Lähderanta, rva. ● Jyräs, Sirkka, Ensitie 5, 02300 Martimmäki, puh. 883381, rva. ● Kaikkonen, Vilho, Kivipadont. 4 G 53, 00640 Hki 64, puh. 746294. — Kallonen, Elsa, Vuolukivent. 6 A 8, 00710 Hki 71, puh. 758406, rva. — Kallonen, Urho, Kallioimartent. 7 B, 01350 Hiekkaharju, puh. 854548, työnjohtaja. — Kallonen, Torsti, Nahkiaesent. 24, 01450 Korso. — Kankkunen, Onni, Hietalahdenk. 9 A 3, 00180 Hki 18, puh. 631962. — Karonen, Martta, opettaja evp. — Karonen, Väinö, Olkkala 03400 Vihti, puh. 913/46908, maanvilj. — Karppanen, Aapo, Mariank. 26 A 3, 00170 Hki 17, puh. 409372, mainospiirtäjä. — Karppanen, Eino, II linja 15 A 14, 00530 Hki 53, puh. 711317, mainoshoitaja. — Karppanen, Irma, Artturi Kannistont. 3 A, 00320 Hki 32, puh. 581792, tekstiiliohjaaja. — Karppanen, Laila, II linja 15 A, 00530 Hki 53, puh. 711317, rva. — Karppanen, Terttu, Mariank. 26 A 3, 00170 Hki 17, puh. 409372, mainossihteeri. — Kaukanen, Maija, Kielot. 32 D 31, 01300 Tikkurila, puh. 833583, rva. — Kekki, Helena, Munkkinpuistot. 20 B 18, 00330 Hki 33, puh. 476644, sairaanhoit. — Kerminen, Toivo, Ulvilant. 17 a C 44, 00350 Hki 35, puh. 451548, palokorpraali. — Kiiveri, Martta, Munkkinpuistot. 2 A 13, 00330 Hki 33, puh. 482190, rva. — Koivisto, Kirsti, Suvikuja 3 D, 02120 Tapiola, kirjeenvaihtaja yo.merkonomi. — Koivumäki, Bertta, Rantakortteli 9 C, 00560 Hki 56, puh. 426127, rva. — Koivumäki, Eino, Rantakortteli 9 C, 00560, Hki 56, koneasent. — Koponen, Elina, Korkeavuorenk. 15 C 35, 00130 Hki 13. — Koponen, Hilda, Syvälahdent. 20, 20900 Turku 90. — Koponen, Sirkka, Kotimäent. 7, 02860 Salakoski, rva. — Koponen, Esko Jussi, Hämeenk., Hyvinkää, puh. 914/10733, kansanedustaja, fil.maist. — Koponen, Liisa Annikki, Hämeenk., Hyvinkää, puh. 914/10733, voim.opettaja. — Korkiakangas, Annikki, Pengerk. 22 C 58, 00190 Hki 19, puh.välitt. — Korkka, Aili Eeva, Kasarmink. 13, 00130 Hki 13, puh. 12281/55, apuhoit. — Kuisma, Antti, Vanha Valtatie 04400 Järvenpää, puh. 28536, dir.cant. — Kuisma, Hanna, Sandelink. 9 A, 05800 Hyvinkää. — Kuisma, Iikka, Salmelanmäki, 05450 Nukari, maanvilj. — Kuisma, Matti, Salmelanmäki, 05450 Nukari, pol.konst. — Kuisma, Pentti, Pajatie 8, 01450 Korso, puh. 827831, mittarimekanikko. — Kuisma, Tyne, Pikosuoink. 12, 05800 Hyvinkää, rva. — Kuparinen, Hilka, Ahtialant. 7 B 14, 15150 Lahti 15, myyjätär. — Kuparinen, Tapani, Kilitokallontie 13 A, 02180 Monkkaa, puh. 463095, myyntipääll. — Kuparinen, Teuvo, Yläkonnunkuja 4 B 45, 02360 Soukka, puh. 8015617, komentaja. — Kurikka, Eero, Huhtamo 32770, maanvilj. — Kuuppo, Elina, Sakkolant. Laajalahti, puh. 405281, rva. — Kuuppo, Hellevi, Lauttasaarent. 6 C 27, 00200 Hki 20, puh. 675214, lehtori. — Kuuppo, Vilho, Sakkolant. Laajalahti, puh. 405281, pol.konst. evp. — Kuusisaari, Elsa, Untamont. 9 B 15, 00610 Hki 61, puh. 793276, prokuristi. — Kylästänt, Jussi, Karistimont. 1 A 20, 00920 Hki 92, yliväapeli. — Kämäräinen, Toini, Caloniuksenkatu 9 C 54, 00100 Hki 10, puh. 449996, rva. — Käppi, Saima, Vartiokylänt. 32, 00950 Hki 95, puh. 321541, rva. — Käppi, Viljami, Vartiokylänt. 32,

00950 Hki 95, puh. 321541. — Kärki, Selma, Hakaniementori 2 A, 00530 Hki 53, puh. 765668, rva. ● Laamanen, Anri, Angervont. 5 C 26, 00320 Hki 32, puh. 573671, rva. — Laamanen, Elsa, Josafatink. 11 A 19, 00510 Hki 51, puh. 777089, rva. — Laamanen, Liisa, Koivusaari, 04400 Järvenpää, rva. — Laamanen, Matti, Hirvitie 1, 00800 Hki 80, puh. 785506, ammattikasvatusneuvos. — Laamanen, Selma, Urheiluk. 20 B 26, 00250 Hki 25, puh. 419881, liikeapul. — Laamanen, Juhani, Angervont. 5 C 26, 00320 Hki 32, puh. 573671, lehtori. — Lampinen, Meeri, Ulvilant. 29/6 B 465, 00350 Hki 35, puh. 453564, rva. — Lamppu, Arvi, 04480 Haarakajoki. — Lamppu, Jenny, 04480 Haarakajoki. — Lamppu, Lauri, Hämeent. 156 A 12, 00560 Hki 56, puh. 791881. — Lamppu, Maria, Untamont. 8 A, 00610 Hki 61, puh. 790946, rva. — Lamppu, Mirja, Hämeent. 156 A 12, 00560 Hki 56, puh. 791881, os.avustaja. — Lamppu, Yrjö, Hämeent. 156 A 12, 00560 Hki 56, puh. 791881. — Lantinen, Eino, Ulvilant. 29/10 A 546, 00350 Hki 35, kirvesmies. — Laurila, Ester, Haapasaarent. 6 A 64, 00960 Hki 96, puh. 316956, rva. — Laurila, Joonas, Haapasaarent. 6 A 64, 00960 Hki 96, puh. 316956, rovasti. — Lehmusvuori, Aaro, Jäkääläpolku 7 A 7, 00730 Hki 73, dir.cant. — Lehmusvuori, Maria, Jäkääläpolku 7 A 7, 00730 Hki 73, rva. — Lepänen, Pentti, Eerikink. 3 C 19, 00100 Hki 10. — Loponen, Aaro, 02200 Niittykumpu, puh. 427618, taiteilija. — Loponen, Helena, Josafatink. 11 A 6, 00510 Hki 51, rva. — Loponen, Janne, Svanströmint. 6, 00840 Hki 84, kapt. evp. — Loponen, Maija, Josafatink. 11 A 6, 00510 Hki 51, nti. — Loponen, Ritva, 02200 Niittykumpu, puh. 427618. — Luostarinen, Maria, Koskelant. 11 F 37, 00610 Hki 61, puh. 795823. ● Majuri, Irma, Pursimiehenk. 23 B 27, 00150 Hki 15, puh. 652332, tekstiiliohjaaja. — Majuri, Toivo, Pursimiehenk. 23 B 27, 00150 Hki 15, puh. 652332, pankinjohtaja, agronomi. — Mattila, Leena, Otavant. 6 B 32, 00200 Hki 20, puh. 677907, sihteeri. — Meittamo, Asser, Kristianink. 15 A 3, 00170 Hki 17, puh. 660421, sot.mestari evp. — Meloni, Eeva, Taivaanvuohent. 14 A 2, 00200 Hki 20, puh. 672979, hum.kand. — Meloni, Esko, dipl.ins. — Meloni, Marja-Liisa, mus.lehtori, Ilmarink. 7, puh. 495345. Meloni, Mirja, Taivaanvuohent. 14 A 2, 00200 Hki 20, puh. 672979, kirjeenvaihtaja, ekonom. — Meskanen, Veikko, Korvatunturit. 5 i 72, 00950 Hki 95, puh. 321537. — Mylly, Aino, Meritullink. 31 A, 00170 Hki 17, puh. 630564, rva. — Mylly, Terho, Meritullink. 31 A 00170 Hki 17, puh. 630564, johtaja. — Mönkäre, Yrjö, Hämeentie 38 B 50, 00500 Hki 50, puh. 767569. ● Naskali, Albert, Pääskylänk. 5 A 12, 00500 Hki 50, puh. 773555. — Naskali, Hella, Pohjoiskaari, 34 b, 00200 Hki 20, puh. 673169, laitosmestari. — Naskali, Pekka, Gyldenint. 8 C 5, 00200 Hki 20, puh. 677732, myyntimies. — Naskali, Raili, Gyldenint. 8 C 5, 00200 Hki 20, puh. 677732, merkonomi. — Nihti, Alma, Mikonk. 18 C 17, 00100 Hki 10, nti. — Nihti, Uuno, Telakkak. 2 B 22, 00150 Hki 15. — Nuora, Eino, Karakallionkatu 3 B 16, 02620 Karakallio, puh. 61201/395, puh.mest. — Nuora, Emmi, o.s. Naskali, Limingantie 22, Hki 55, puh. 791944, rva. ● Paaso, Maria, Koivurannan Vanhainkoti, Pieksämäki, ylihoitaja. — Pajupuu, Elma, Vantaanrinne 12 A 28, 01730 Vantaa, puh. 892431, rva. — Paukku, Leena, Hakarinne 2 N, 02100 Tapiola, puh. 425988, toimitaja. — Paukku, Veikko, Svinhufvudint. 13 A 1, 00570 Hki 57, puh. 687485. — Pekkanen, Eino, Mannerheimint. 27 A 32, 00250 Hki 25, puh. 449755, jaostosiht. — Pelkonen, Alma, III linja 31 B, 00530 Hki 53, puh. 779902, rva. — Pitkänen, Aune, Mariank. 26 E 39, 00170 Hki 17, puh. 638972, sairaanhoit. — Pitkänen, Ester, Menninkäisint. 2 E 27, 02100 Tapiola rva. — Pitkänen, Kerttu, Urheiluk. 20 A 8, 00250 Hki 25, puh. 419138, rva. — Pitkänen, Lauri, Runebergink. 51 C 39, 00260 Hki 26, puh. 443624. — Pitkänen, Maija, Runeberginkatu 51 C 39, 00260 Hki 26, puh. 443624, rva. — Puro, Kaarina, Runebergink. 39, 00100 Hki 10, puh. 443782, hammaslääk. — Puron-taa, Annikki Otavant. 6 B 32, 00200 Hki 20, puh. 677907, merkonomi. ● Rauvala, Eino, II linja 9 A, 00530 Hki 53, puh. 763330, autoliija. — Rekoma, Elsa, Kaivokselant. 8 F, 00440 Hki 44, puh. 432941, tstoapul. — Repo, Leena, Jyväskylä, Kolikkot. 3, puh. 941/272599, lehtori. — Repo, Kaino, Ulvilant. 20 C 33, 00350 Hki 35, puh. 552243, agronomi. — Repo, Simo, Jyväskylä, pastori. — Ryytty, Ahti, Impilahdent.

18, Laajalahti, puh. 405206. — Ryytty, Armi, Impilahdent. 18, Laajalahti, puh. 405206, rva. — Räisänen, Pertti, Lönnrotink. 45 C 78, 00180 Hki 18. — Räisänen, Ulla, Lönnrotink. 45 C 78, 00180 Hki 18. — Räisänen, Siiri, Kirstink. 1—3, 00770 Hki 77, puh. 371433, talousopett. ● Saarinen, Kaija, Kaikutie 1, 01450 Korso, puh. 827483. — Sares, Eino, Mynämäki, Kaukola B, tuomiorovasti. — Savonen, Laina, Väinämöisenk. 21 B 18, 00100 Hki 10, ent. sot.kodin. joht. — Serri, Siiri, 01450 Korso. — Siik, Lilly, Mechelinink. 6 A 22, 00100 Hki 10, puh. 447384, rva. — Sikiö, Ida, Telakkak. 2 B 22, 00150 Hki 15. — Systä, Eino, Klaavunt. 6 A 5, 00910 Hki 91, puh. 335274, asentaja. — Sääksjärvi, Lauri, Niemenmäent. 6 A, Hki 35, puh. 488200, insinööri. — Sääksjärvi, Taimi, Niemenmäent. 6 A, Hki 35, puh. 488200, tekstiiliopettaja. — Söder, Reino, Mäntyt. 12 A 1, 00270 Hki 27, puh. 484703, ylihahtim. — Söder, Saimi, Mäntyt. 12 A 1, 00270 Hki 27, puh. 484703. — Söder, Tauno, puh. 441141, TV-näyttelijä. ● Tenkanen, Elsa, Ulvilant. 27 C, puh. 551267, kansak.op. — Tenkanen, Martta, Lehdesmäent. 50, Hki, puh. 483584, kansak.op. — Tenkanen, Väinö, Kivimaant. 5, Vantaa, puh. 892287, autoilija. — Toivola, Saima, Jalmarint. 1 I 182, Tapiola, puh. 460608, rva. — Toivonen, Anna, Past. Jussilaisent. 3—5 F 50, 00400 Hki 40, tstoapul. — Tuokko, Eino, Noront. 8, 00750 Hki 75. — Tuokko, Pirkko, 04150 Mäntykylä, Sipoo, tstoapul. — Tuominen, Kaarina, Huopalahdent. 8 B, 00330 Hki 33, puh. 481694, hammaslääk. ● Ukkonen, Aili, Saanantunturint. 1 H 72, 00940 Hki 94, puh. 322259. — Ukkonen, Onni, Saanantunturint. 1 H 72, 00940 Hki 94, puh. 322259. ● Vanhanen, Emilia, Kaarikuja 7 Z 69, 00940 Hki 94, rva. — Wanner, Maila, 0280 Nupuri, puh. 865912, rva. — Vatka, Martta, Kotikonnunt. 9 A 14, 00940 Hki 94, puh. 303787 liikkeenharjoittaja. — Virkki, Kyllikki, Mellsteninranta A 5, 02170 Haukilahti, puh. 674197, fil.maisteri, sairaanhoitaja. — Virkki, Tyyne-Kerttu, Merikannont. 3, 00260 Hki 26, puh. 497766, päätoimittaja, toimitusjoht. — Virta, Impi, Mikkolanpuisto 3 I 52, 01450 Korso, rva. — Viskari, Tyyni, Ulvilant. 29/2 B 63, 00350 Hki 35, puh. 452847, rva. — Viskari, Vilho, Ulvilant. 29/2 B 63, 00350 Hki 35, puh. 452847, luutn.evp.. — Väre, Impi, Kustaank. 6 C 51, 00500Hki, rva. — Väyrynen, Paavo, Hämeent. 156 E, 00560 Hki 56.

Sakkola Seura saanut lahjoituksia vv. 1962—72

Puheenjohtajan nuija: Vokki Oy
Petäjärven emäntäkoulun 137 kuvaa selostuksineen vv. 1923—28: Ida Ollila
Huuhkan poika/Aleksanteri Aava: Siiri Räisänen
Äänilevy/sävel ja laulu Toivo Tenkanen: Martti Tenkanen
Kansanlauluja Raudusta/Mennun Hessu: Rautu seura ry
Tenkanen-Tengen suku 1700—1970: Väinö Tenkanen
Suvanto Säätiö on tukenut toimintaa rahalahjoituksilla ja antanut Sakkola viirin pitäjäjuhlien yhteydessä v. 1971 Helsingissä.
Siirtokarjalaisen tie 4 osaa: Tyyne-Kerttu Virkki

Vokki Oy 25 vuotta Juhlanäyttely 3. 10.—31. 10. 72

Merikannontie 3, Vokki-Virkki

Ryhmäkäynneistä sovittava puh. 497 766

Tervetuloa!

Tilauksaus on alkanut. Muistakaa tilata Suvannon Seutu v. 1973. Tilauksia ottaa vastaan postitoimistot, rautatiekirjakauppa, kirjakaupat, osuusliikkeet, asiamiehet ja lehden konttorin osoite 37370 Narva. Tilauksaus 8 markkaa vuosikerta. Tilauksia on jo tullut konttoriin. Liittykää tilaajiemme lukuisaan joukkoon. Saatte 8 numeroa vuodessa että "paukahtaa" ja uusille tilaajille loppuvuosi kaupanpäälliseksi.

*Kun haluatte edullista
muotia käyttäkää
rautulaista puotia*

leninkiliike

RIPSA

Lauttasaarentie 6, Helsinki 20, puh. 678 507

Tervetuloa tutustumaan

ELLI JAVELA, SIIRI LOPONEN

★ *Viihtyisä keidas
erämaan keskellä
on ravintola*

VIPPI

● Maukkaita annoksia edullisesti,
tanssia ym.
B-oikeudet.

Martinkeskus, Martinlaakso, puh. 893 781

Sakkola-juhla iloisen tapaamisen päivä

Tämän vuoden Sakkola-juhla alkoi jumalanpalveluksella Vesilahden kirkossa, jossa saarnasi rovasti Simo Laatikainen ja uruissa kanttori Pekka Ventelä. Vesilahden kirkkokuoro lauloi. Sinivalkoisin nauhojen varustetun seppeleen sankarihaudalle toivat Kerttu ja Olavi Kuperinen, sankarivainajille puhui isäntä Kuperinen. Karjalaan jääneille vainajille puhui Viktor Ryyppö. Hän laski yhdessä Anna Raaskan kanssa kaihonkukkasen tälle tummalle kiville. Jolloin ajatuksemme siirtyivät kauaksi — Pur-

Juhlamusiikista huolehti Narvan soitokunta johtajana Vilho Punkari. Kuperisten "sukukvartetti", Yrjö Nuora, Juha, Olavi, Erkki ja Uno Kuperinen lauloivat kolme laulua. Kanttori Juha Kuperinen lauloi komeasti ja antaumuksella Uno Kuperisen säestäessä muutaman laulun. Kapellimestari Uno Kuperinen esitti pianomusiikkia. Vesilahden kirkkokuoro lauloi johtajana kanttori Pekka Ventelä. Elli Pulakka lausui antaumuksella ja herkästi tulkiten Erkki Murrin runon: Kolme Karjalaa. Juhlapuhuja oli kansanedustaja Sami

Vullin Jussin juhlahalaus.

dyksen Aulis Airtto ja Tyyne-Kerttu Virkin lähettämä sähkö Petroskoista. Keski-Suomen Sakkola-seuraa edusti Tauno Huuska. Lopettajaisanat "paukutti" Viljo Purontaa. Tilaisuus päättyi Maammelauluun. Palaamme juhlaan tarkemmin ensi numerossa.

Kunniakäynti sankarihaudalla

puaan. Narvan soitokunta juhlisti torvimusiikilla tilaisuutta ja lippuvartiossa olivat Kauko Virolainen, Hilka ja Seppo Kurikka, Leena Mäkelä, Pirkko Peltonen ja Seija Purontaa.

Päiväjuhlaan Narvan seurojen taloon kokoontui yli 600 henkeä juhlaansaa. Tilaisuus oli myös Suvanto säätiön 25-vuotisen toiminnan merkkipäivä. Säätiö "piuvasi" kahvit kaikelle juhlaavalle.

Tervetulleeksi toivotti Yrjö Raaska, kertoen säätiön ja Vesilahden Karjalaisen toiminnosta.

Suominen. Puhe oli asiallinen, humoristinen ja kaikinpuolin kehuttava. Palaamme asiaan ensi numerossa.

Vesilahden kunnan tervehdysten esitti kunnanhallituksen pj Veikko Viikari. Kunnalle annettiin Suvanto säätiön puolesta porsasviiri, "sakkolaisen oma kuva!" Samoin seurakunta sai viirin ja kommellusten kautta myös juhlapuhuja! Tilaisuuteen osallistui myös saksalainen kristillinen matkailijaryhmä. Heidän tervehdystensä esitti lehtori Vinter. Luettiin tilaisuuteen tulleet sähkö. Helsingin Sakkola-seuran puolesta toi terveh-

Kyläs käynti rautuloisii luon

Enne vanhaa ol iha tavallista et käyttii kylläilemäs naapuriloie tai sukulaisii luon, oltii oljams ja käyttii kostis. Nykyjää ei tällane tapa uo läheskää nii vahvas muojis ko myö kaik olla nii hajallaa ja asutaa nii monnii lakkoloi takan etenki kaupunklois eläjät. Se o vähä paha asja. Onneks sitä ei uo kuitekaa mikkää pakko pittää tuol viisii. Nyt meil o tult hyyyvää muotii nuo pitäjä juhliis yhes käymiset. Pittää sannuo vaa et eläkyö kauva ja voimalisest tuo tapa. Mut senkä ei kuitekaa tarvi rajoittuu pelkästää oma pitäjä juhliis käymisii, ko meil kaikil o kuiteki tuttuloi muissaki pitäjis. Sen tähe täs tulkii käytyy rautulaisii juhliis 20. 8. 72, ko hyö kokkoontuit yhtie iha samois paikois ja samal viisii ko myö sakkolalaiset viime vuon tääl Helssinkis. Eihä nää rautulaiset uo kovikaa kaukasii naapurloi, oikijastaa ennevanhasii sama pitäjöisii. Sen tähe hyö tietyst olliit kutsunietki Sakkola porsaatkii keralie juhlii. Siel ol kansaa paljo enemmän ko meijä sakkolaisii tilaisuuksis, nii et oikei kaatteks käi. Kyl meijä pitäis

Sakkolan kirkossa

Kyläs käynti...

tulla vähä ahkerammiks yhteis seurois kävijöiks. Myös (Virkin Tyyne-Kerttu ja allekirjoittant) annettiin rautuloisil se Sakkola viiri, mis ne kaks porsasta muistuttaat meist jatkuvast. Samal tiel myö lähetää nyt täs terveiset rautuloisil ja kaikil muil Karjala naapuriloil. Eläkää terveen ja kauva!

Aulis Airtto

Jukka Niemi

Vesilahti

PÄÄMYYMÄLÄMME

ja

MYYMÄLÄAUTOMME

PALVELEVAT TEITÄ

■ Sakkolan kauniita maisemia muistellessa on ollut usein mielessäni käynti Sakkolan kirkossa eräänä kesäisenä pyhäpäivänä joskus 1930-luvun puolivälissä.

Olin silloin yhdessä veljeni kanssa viettämässä opiskelijan kesälomapäiviä Haparaisten kylässä Juho Kekin talossa, jossa Varpu-serkkuni oli talon emäntänä. Olimme useita päiviä, ja sunnuntaina halusimme kirkkoon yhdessä talon muun väen kanssa. Kirkolle oli useita kilometrejä, mutta polkupyörällä ja kävelen matka sujui mukavasti.

Kirkkomatkat minulle ja veljelleni eivät olleet outoja, sillä vanhempiemme mukana olimme pienestä pitäen tottuneet käymään Herran huoneissa. Usein olimme Viipurin kirkkoissa ja myös kesällä maaseudulla olleet mukana, vaikka toisinaan uni oli voitanut saarnan aikana. Äidillä olikin joskus tapana leikillisesti sanoa, että eivät lapset pahassa paikassa nuku, kun kirkon penkissä nukahtavat. Itse ajattelimme eräiden toisten lasten tavalla, että mennään taivaaseen makuuvaunussa.

Sakkolan kirkossa tuona kesäisenä sunnuntaina ei nukuttanut. Kirkko oli kaunis ja valoisa sekä ääriään myöten täynnä kansaa. Juhla-asuihin pukeutuneet rippilapset antoivat

kirkonmenoille oman arvokkuutensa. Papin puheesta ja muusta jumalanpalveluksen menosta en muista kovin paljoa, mutta jotakin kuitenkin muistan. Muistan esim. puhujan, joka oli nuori pappi. Hänen nimensä oli Arvo Liesmaa. Vauhdikkaasti ja mukaan-satempaavasti hän puhui. Kun nuoria oli kirkossa paljon, puhuja muisti erityisesti heitä. Tulisieluisen pastorin Hengen täyttämä saarna teki minuun, ja varmaan moniin muihin, unohtumattoman vaikutuksen. Noina aikoina olin mielessäni usein miettinyt, soveltuisinko papiksi, jolle alalle oppikoulusta päästyäni olin suunnistautunut. Papin ura oli kyllä ollut mielessäni jo alaluokilta lähtien ja uskonnonopettajanikin oli siihen kehottanut, mutta silti usein pelkasin, olisiko minulla "todellinen kutsumus" pyhään virkaan. Jumalanpalvelus valoisassa Sakkolan kirkossa voimakkaasti virrenveisuihin ja saarnoihin vaikutti rohkaisevasti. Tunsin elävästi, että Jumala puhutteli minua ja ikäänkuin kutsui palvelukseensa. Tapaus kirkonmenojen jälkeen myös rohkaisi. Nuori pappi näet tuli kirkosta ja tervehti kirkonmällä tuttavinaan. Miten ollaan — hän tuli juttelemaan meidän kaupunkilaispoikienkin kanssa. Hänen ystävällisyytensä teki syvän vaikutuksen. Keskustellessamme hän sanoi sellaista, joka oli omiaan autamaan nuorta opiskelijaa, jolla teki mieli evankeliumin sanalla palvella seurakuntaa.

Sakkolan kaunista kirkkoa ei ole enää — valitettavasti. Myös monet niistä sadoista kirkkovieraista, jotka silloin olivat kirkossa, ovat jo poissa Jumalan ylhäisissä kartanoissa. Mutta paras on järeillä, mikä silloinkin oli läsnä. Hän on Herra, josta Pyhä sana vakuuttaa: "Jeesus Kristus on sama eilen, tänään ja iankaikkisesti." Häneen saamme luottaa ja hänen turvissaan elää niissä oloissa, joissa nyt olemme, kuten tekivät vanhempamme ja ystävämme Karjalan mailla. Hän on Herra, joka siunasi lapsiaan Karjalan kirkkoissa, mutta hän on läsnä myös muualla.

*"Kirkkoon kun kellot kutsuvat,
suo sinne tiemme johtaa,
suo, että kasvos armahat
kansasi siellä kohtaa.
Veisata anna kiitostas,
kun pyhä ristikuolemas
tuonut on autuuden toivon."*
(Vlk. 214: 4)

MATTI VIRONMÄKI

Kuolleita

Ida Maria Silvasti o.s. Ryyppö synt. 13. 9. 1880 Valkjärvellä, kuoli 9. 8. 1972 Vesilahdessa. Entinen kotikylä Sakkolan Petäjärvi.

Eemil Kauranen synt. 26. 7. 1903 Sakkolan Kottilassa, kuoli 23. 7. 1972 vaikean taudin muramana Jyväskylän Keskussairaalassa. Haudattu Kyyjärven kirkkomaahan 6. 8. 1972. Osallistui molempiin sotiin.

Aino Agnetta Ihalainen synt. 16. 12. 1903 Sakkolassa, kuoli 28. 7. 1972 Piekämäellä.

Hilma Helena Ollikainen o.s. Kuisma synt. 26. 6. 1906 Sakkolassa, kuoli 2. 9. 1972 Nokialla.

Helvi Maria Hyttinen o.s. Tanner synt. 4. 12. 1907 Valkjärvellä, kuoli 15. 8. 1972 Joensuussa. Kotikylä Sakkolan Kiviniemi.

Elma Johanna Käppi synt. 20. 3. 1908 Sakkolassa, kuoli 2. 8. 1972 Tampereella.

Teodor Nihti synt. 13. 4. 1909 Sakkolan Petäjärvellä, kuoli 18. 7. 1972 Tampereen Keskussairaalassa. Nykyinen kotikylä Nokian Pinsiö.

Antti Söyrinki

SEKATAVARALIIKE

NARVA OJOINEN

PUH. 77 071

Toivo Lopenen synt. 13. 5. 1911 Sakkolan Lapinlahdessa, kuoli 30. 8. 1972 Tampereen keskussairaalassa. Viimeinen kotikunta Valkeakoski.

Anselm Eval Laitinen synt. 2. 10. 1914 Sakkolan Petäjärvellä, kuoli 7. 7. 1972 Tampereen Keskussairaalassa. Nykyinen kotikunta Vesilahti.

Matti Mikko Tapani Jääskeläinen synt. 1. 2. 1956 Pirkkalassa, kuoli liikenneonnettomuudessa 18. 6. 1972 Pirkkalassa.

Vuosia täyttäneitä

80 VUOTTA täytti 6. 5. 1972 Liisa Laamanen o.s. Koppanen Sakkolan Sipilänmäeltä. Hän asuu Järvenpäässä omassa talossaan, toimien mm. Martoissa.

80 VUOTTA täyttää 19. 9. 1972 Edvard Hartikainen Vesilahden Rautialassa. Hän on syntynyt Antreassa. Ent. kotikylä Sakkolan Hovinkylä.

75 VUOTTA täytti 20. 7. 1972 Anna Kuhanen o.s. Käppi Vilppulassa. Hän on syntynyt Sakkolassa.

75 VUOTTA täytti 28. 7. 1972 Alma Kelo o.s. Viskari Pirkkalassa. Hän on syntö Ilmari Kelon puoliso Kirkonkylästä.

70 VUOTTA täytti 21. 7. 1972 Väinö Mielonmäki Vammalassa. Kotikylä Sakkolan Vilakkala.

70 VUOTTA täytti 7. 9. Amalia Ukonen o.s. Leppänen Punkalaitumella. Hänen kotikylänsä oli Sakkolan Riiska.

60 VUOTTA täytti 15. 7. 1972 Lempi Skyttä o.s. Lopenen Urjalassa. Hänen kotikylänsä oli Sakkolan Riiska.

60 VUOTTA täytti 22. 7. 1972 kapt. evp. Janne Lopenen Helsingissä. Hän on syntynyt Sakkolan Luprikkalassa.

60 VUOTTA täytti 30. 7. 1972 Saima Ovaska o.s. Karja Imatrankoskella. Ent. kotikylä Sakkolan Ojaniemi.

60 VUOTTA täytti 25. 8. 1972 maalari Arvo Suikkanen Lahdessa. Hän on kotoisin Sakkolan Kiviniemestä.

60 VUOTTA täytti 3. 9. 1972 Jenny Helena Laamanen o.s. Virolainen Pirkkalassa. Hänen kotikylänsä oli Sakkolan Sipilänmäki. Kuuluu Karjala-seuraan ja on mukana marttatyössä.

50 VUOTTA täytti 1. 8. 1972 Olavi Systä Punkalaitumella. Hän on syntynyt Sakkolassa.

50 VUOTTA täytti 10. 8. 1972 Kauko Karppanen Tampereella. Hän on Sakkolan Kiviniemestä.

Vihittyjä

1. 7. 1972 Mietoisissa Pekka Kalevi Kaskinen Raisiosta ja Marja Soile

Asikainen Mietoisista. Morsiamen äiti Aune Asikainen o.s. Repo Sakkolan Kaarnaajoelta.

1. 7. 1972 Mietoisissa Eino Tapani Aalto Raisiosta ja Merja Riitta Asikainen Mietoisista. Morsiamen äiti Aune Asikainen o.s. Repo Sakkolan Kaarnaajoelta.

Tuomiorovasti Eino Sares ja kansak. opettaja Aili Hynnä Mynämäeltä.

Kevään uusia ylioppilaita

Tammerkosken yhteiskoulu: Maarit Leppänen Lempäälästä. Vanhemmat Aira ja Aarre Leppänen Sakkolan Haparaista.

Raukon Yhteiskoulu, Valkeakoski: Helvi Kyllikki Nuora Lempäälästä. Vanhemmat Fanni ja Ivar Nuora Sakkolan Kiviniemestä.

Punkalaitumen yhteiskoulu: Sisarukset Katariina ja Helena Ahtiainen Punkalaitumelta. Vanhemmat Aune ja Martti Ahtiainen Sakkolan Haparaista. — Ritva Anneli Makkara Punkalaitumelta. Vanhemmat Hilikka ja Armas Makkara Sakkolan Volossulasta. — Kirsti Lopenen Punkalaitumelta. Isä Matti Lopenen Sakkolan Arkontanhuasta. — Seppo Mahlamäki Punkalaitumelta. Äiti Raili Mahlamäki o.s. Lamppu Sakkolan Riiskasta. Rajamäen yhteiskoulusta: Aili Kivi. Äiti Maila Kivi o.s. Jortikka Sakkolan Kaarnaajoelta.

Lauttasaaren yhteiskoulusta: Risto Aslak Koivistö, kuuden ällän ylioppilas. Äiti Kirsti, jonka äiti on Helmi Kuusela o.s. Virkki, Sakkolan kirkolta.

Lempäälän-Vesilahden alueella

televisio, radiot ja kodinkoneet

aina edullisesti Kairimolta.

Asa ja Philips edustus

kairimo
KODIN TAVARATALO

LEMPÄÄLÄN
PYÖRÄ

Om. M. Toiva, puh. 74 286

VALVOTTU PUNNITUS JA LUOKITTELU TAKAAVAT TEILLE TEURAISTANNE PARHAAN RUHOHINNAN SEKÄ KESKITETTY MARKKINOINTI JATKUVAN TUOTANTOMAH-DOLLISUUDEN

SOT:n Tampereen alueen ostomiehet:

Erkki Kujala, Vaskivesi puh. 934/56 941
Mauno Kimmunen, Viirrat puh. 934/55 285
Ossi Neva, Kiekkonen puh. 934/2849
Ilkka Lähteinen, Yläväääri puh. 934/6719
Eino Vertikoniemi, Orivesi puh. 935/2185
Unto Ylä-Mononen, Orivesi puh. 935/2130
Aulis Jussila, Eräjärvi puh. 935/6178
Arvi Smolander, Tuutijärvi puh. 71 477
Heikki Nummela, Sahalahti puh. 73 730
Pauli Ala-Myllymaa, Kulju puh. 676 164
Mikko Nätkki, Toijala puh. 937/21 581
Mauno Virtanen, Narva puh. 77 810
Aarni Laimiala, Ikaalinen puh. 933/6238
Aaro Laimiala, Hämeenkyrö puh. 15 190
Raimo Tikkanen, Mouhijärvi puh. 932/8230
Kauno Majamäki, Komi puh. 82 170
Olaavi Mattila, Tampere 25 Pispalan-
valtat. 54 C 52 (Ylöjärvi-Kuru) .. puh. 442 360
Antti Raukola, Tampere 70 Pan-
nunk. 25 (Teisko-Aitolahdi) puh. 630 327

SOT Pori
puh. 939/11 661

SOT Tampere
puh. 440 555

JÄSENETUTARJOUS 1-30. 9.

Liikkeemme jäsenillä on nyt ainutlaatuinen tilaisuus saada ajankohtaista tavaraa edullisesti.

40:— kertaostosta **alennusta 8:—** allamainituista tuotteista: PESUAINEET - TALOUSKEMIKAALIT - TALOUSHARTIT.

Kuponkeja jäsenkirjaa vastaan myymälöistämme mikäli ette ole aiemmin niitä lunastanut.

Tuotanto

Viljelijänä ostan
MAATALOUSHARTIT

- koska sillä turvaan
- vapaan kilpailun jatkumisen
 - edullisen hintatason säilymi-
 - sen

Varatkaa aineet ennen kevät-
kiireitä

MAATALOUSHARTIT OY

Huittinen
69 747

Toijala
36 755

Paimenen laulu

■ Äskettäin radiossa kuulemani nimikkeellä paimenen laulu pidetty esitys toi mieleeni lapsuuteni ajan Karjalassa, sillä minäkin olin toiminut siellä monta kesää paimenena. Ei silloin ollut karjattomia talouksia enempää kuin lasten suojelua tarkoittavia lainmääräyksiäkään. Joka talossa oli paitsi lemmiä, paljon lapsia, jotka täytettyään 7 vuotta vuorolaan saivat käydä paimenessa. Ei silloin 70—60 vuotta sitten syötetty karjaa pelloilla, vaan karja sai hakea ruokansa avometsästä aina toukokuusta syyskuun loppuun saakka ja lemmät lypsettiin 3 kertaa päivässä klo 3, 12 ja illalla klo 9. Täytyi olla paimen, joka seurasi lemmiä ja ajoi ne kotiin lypsettäväksi niin päivällä kuin illallakin. Kesällä lapset tavallisesti nukkuivat karpästen takia aitoissa. Kun vasta klo 11 pääsi nukkumaan, sillä piti paimenesta päästyä leikkiäkin naapurin lasten kanssa, oli tuskallista jo klo 2—3 aamulla herätä kovaan koputukseen ja lähteä viemään lemmiä metsään, selässä kotikutoinen piikkosäkki ja siinä ruuslimppu eväiksi usein tosin limppuun kaiverretussa pesässä voinokare särpimiksi. Kun vielä väliaikoina veri veti Suvannon rannalle ahvenia narraamaan, ei 7 vuotiaalle lapselle jäänyt montakaan tuntia lepoon vuorokaudessa. Nyt ovat lasten sosiaaliset huoltomääräykset estämässä heidän räikkäystänsä, mutta silti purnataan heidän koulurasituksestaan, huonosta hampaiden hoidosta, kouluruuan riittämättömyydestä vaihtelusta ja vapaa-ajan ongelmista, toisin sanoen kaikesta, mikä on esteenä lapsen opettamiselle laiskuteen. Paimenessa sai lapset sentään opetella laittamaan itselleen virsua, pillettejä ja tuohitorvia. Minäkin käiversin haavasta sellaisen torven, jonka toimitus kuului kymmenien kilometrien päähän. Sen viettelemänä ilmentyikin eräänä iltana lepikosta eräs Adolf niminen koulutoverini, joka pyysi saada koetella torveni ääntä. Torveni saatuaan Adolf hävisi lepikoon ja sen tien meni torvenikin. Myöhemmin kuulin, että kunnanlääkäri Levisonin perustettua torvisoitokunnan Sakkolan nuorisoseuraan, Adolfista tuli totinen torven soittaja hänen soittokuntaansa.

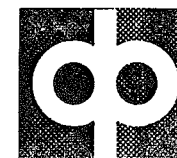
A. KOIRANEN

MAASEUTU- VÄKI

Viisi palveluvalmista konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Sääksjärvellä ja Säijässä ovat käytettävissänne varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvittaessanne luottoa tarpeisiinne.

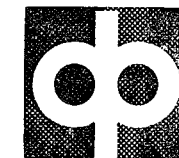
Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.

**LEMPÄÄLÄN-
VIIALAN
OSUUSPANKKI**

**VESILAHDEN
OSUUSPANKKI**

*joustavaa
pankkipalvelua*

**Tampereen Seudun
OSUUSPANKKI**

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

15. 4. 1972 TULI LIIKKEEMME TOIMINEEKSI

25 VUOTTA

KIITÄMME ASIAKKAITAMME SAAMASTAMME
LUOTTAMUKSESTA.

25 VUODEN KOKEMUKSEN OMAAVANA VOIMME
PALVELLA ASIAKKAITAMME ENTISTÄKIN PÄ-
TEVÄMMIN

RAASKAN SÄHKOLIIKE

A-RYHMÄN SÄHKOURAKOITSIJAT

Vesilahti
Puh. 78 541

Valkeakoski
Puh. 41 810

Vesilahden Säästöpankki

auttaa - neuvoo - palvelee

**LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ**

OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 76 886 (verstaaseen),
Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä urakalla
ja laskuun.

KALEVALA KORU

Suomen ja suomalaisten historian ja varsinkin esihistorian tulkkeja ovat vanhat museokoromme, joiden jäljennökset ovat kalevalakoruina tulleet tunnetuiksi laajalti maamme rajojen ulkopuolellakin.

Esihistoriallisia löytöjä on tehty monin paikoin eri puolella Suomea aina Lappia myöten.

Tällä hetkellä korujen valinnan, niiden historiallisen taustan tutkimisen ja valmistuksen valvonnan suorittaa Kalevala Korun arkeologi kiinteässä yhteistyössä Kansallismuseon kanssa.

Kalevalakoru on käsite, joka on tullut laajalti tunnetuksi ympäri maailmaa.

Muoti on tavallaan yleismaailmallista. Syrjäiset kansat omaksuvat vaikutteita historian polttopisteessä olevilta kansoilta, ja köyhät valmistavat rikkaiden malleja halvemmista materiaaleista. Siten muodin aikaansaannokset ovat vaihtelevia, vaikkakin suuntaus on sama.

Toisaalta se, miten jokin kansa kykenee soveltamaan vallitsevaa muotia oman elämänsä tarpeita varten ja luomaan sen pohjalta uutta, on eräänlainen mittapuu arvosteltaessa kansan henkistä luomisvoimaa ja kehitystasoa. Käsitys, että kukoistava kansallinen käsityötaito versoisi täysin omasta maaperästään, on useimmiten väärä, sillä monenlaiset esikuvat ja vaikutteet ovat tavallisesti olleet sitä muovaamassa. Kuitenkin eri kansat, vieläpä saman kansan eri yksilöt, näkevät muodin yksityiskohdat toisistaan poikkeavilla tavoilla, ja näin voi yhteisen alkumuodon perusteella syntyä eri maissa aivan erilaisia muunnelmia.

Ristiretkiajan Karjala on tullut kuuluisaksi rikkaista hopea-aarteistaan. Karjalainen korusto syntyi Länsi-Suomen viikinkiajan koruston pohjalta, mutta se sai paljon vaikutteita itäisiltä suomensukuisilta kansoilta ja nämä hyvin-

METSÄPIRTIN RANNERENGAS

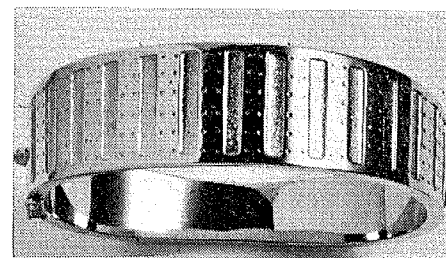
Tämän korun malli on saatu kultaisesta rannekorusta, joka on peräisin viikinkiajalta (800—1050 jKr.), ja löydetty Metsäpirtistä Laatokan Karjalasta.

Viikingit eivät olleet vain ryöstöretkeilijöitä, vaan myös taitavia kauppamiehiä, jotka ymmärsivät rauhallisenkin merenkulun tuottaman hyödyn. Varsinkin ruotsalaiset olivat luoneet pohjaa kaupankäynnille perustamalla

RHIPUS SAKKOLAN SIPILÄNMAESTÄ

Tämän korun esikuva lienee valmistettu Pohjoismaissa 1000-luvulla, vaikkakin se kuuluu aarteeseen, joka on kätkeyty maahan vasta myöhemmin. Sen yhteydessä löydettiin näet joukko hopeakoruja Karjalan ristiretkiajalta (n. 1100—1300 jKr), tuolta ajanjaksolta, joka on ehkä jännittäväntä aikaa Suomen esihistoriassa. Pakanuuden ja kristinuskon taistelut ihmissieluista heijastuvat Karjalan kätkölöydöissä, jotka sisältävät kotimaisten esineiden lisäksi muualta tulleita rahoja ja koruja.

kin erilaiset tyylivirtaukset saivat aikaan Karjalassa omaperäisen koriste-taiteen synnyn. Sitä paitsi juuri sen ajan Karjalassa harjoitettiin turkismetsästystä, verotettiin lappalaisia ja käytiin kauppaa englantilaisten ja novgorodilaisten kanssa, mikä kaikki loi taloudelliset edellytykset kulttuurin nousulle.

Niinpä esim. kauneimmat suomalaisista hevosenkenkäsoljista syntyivät ristiretkiajan Karjalassa. Ne poikkesivat ulkonäöltään suuresti Länsi-Suomen hevosenkenkäsoljista, jotka useimmiten olivat pienikokoisia pronssista valettuja ja yksinkertaisin viiva- pitsikuvioiden koristettuja. Itä-Suomessa taas viitan- ja hunnunsoljet tehtiin lendenohuiksi, jotta kallista hopeaa ei kuluisi kovin paljon, mutta sitäkin suuremmiksi, että Karjalan korukaivertajilla piti olla runsaasti tilaa kasvi- ja nauha-aiheisia koristeltua varten.

Emännän puvun kaunein koristus muinaisessa Karjalassa oli viitan hopeinen hevosenkenkäsolki. Se taottiin ohuesta levystä, jotta kallista hopeaa ei kuluisi liikaa, mutta koristeltiin kauttaaltaan ornamenteilla, joita kaiverrettaessa ei hetkiä laskettu. Soljen pintaan syntyi karjalaisista kasviornamentiikkaa, jossa epäsymmetriset yksityiskohdat koostuivat tasapainoiseksi kokonaisuudeksi. Sellaiseen taituruuteen kuin tuolloin ristiretkien aikakaudella eivät kansanomaiset taidetakoajat ole myöhemmin yltäneet, eivätkä myöskään nykyajan kaikkien pystyvät koneet kykene vanhojen ornamenttien herkkyyttä tavoittamaan.

Vain taitavan käsityöläismestarin sormissa syntyy karjalaisen hevosenkenkäsolki.

Taiteellisessa mielessä Karjalan korut ovat tasoltaan korkeinta, mitä Suomen rautakaudella on tarjottavanaan.

SYLVI SARPARANTA

siirtokuntia Venäjän suurten jokien varsille, ja näin avatulla vesitiellä oli suuri merkitys idänkaupan väylänä. Idäntie kulki osittain Laatokan kautta ja Laatokan rannalta. Metsäpirtin pitäjältä on löydetty kultainen ranne rengas, joka lienee joutunut kätköönsä jonkin varjagiruhinaan välityksellä. Onko se uhrilahja hyvän matkan saamiseksi tai kiitokseksi merihädästä pelastumisen vuoksi, vaiko ahdistetun kauppamiehen kätkö, on mahdotonta sanoa.